
تلفن همراه
۳۵
فقه و
زندگی

بسم الله الرحمن الرحیم

احکام صنف تلفن همراه

نویسنده:

مرتضی دایی چینی

ناشر چاپی:

معروف

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

احکام صنف تلفن همراه

مشخصات کتاب

سرشناسه : دایی چینی ، مرتضی ، ۱۳۴۵ -

عنوان و نام پدیدآور : احکام صنف تلفن همراه/ مرتضی دایی چینی.

مشخصات نشر : قم: معرو ف، ۱۳۹۳ .

مشخصات ظاهری : ۱۰۸ ص . ؛ ۹/ ۱۹×۵ سم .

شابک : ۷- ۲۸ - ۶۶۱۲ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

موضوع : تلفن همراه)فقه(

موضوع : تلفن همراه -- جنبه های اخلاقی

موضوع : تلفن همراه -- جنبه های اجتماعی

رده بندی کنگره : ۲/۶ ۱۳۹۳ BP۱۹۸د ۸ت/

رده بندی دیویی : ۳۷۹ / ۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۰۰۹۹۰

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

بخش ششم

بخش هفتم

بخش هشتم

سخن پژوهشکده

فقه و زندگی و سبک زندگی اسلامی

اسلامی شدن زندگی اجتماعی سه گام دارد:

۱- شناخت معروف و منکر در فعالیت های فردی و روابط انسان و خداوند عز و جلّ

۲- شناخت معروف و منکر در حوزه روابط اجتماعی و معاملات اقتصادی.

۳- شناخت معروف و منکر در روابط دولت و ملّت

در گام اول فعالیت های فقهی، اخلاقی پژوهشهای اخلاق مدار فراوانی توسط عالمان و محققان پدید آمده و اصلاح و تقویت روابط عبادی، عقیدتی و معرفتی انسان با

خداوند متعال را مورد توجه قرار داده است.

گام دوم یعنی شناخت معروف و منکر در روابط اجتماعی و معاملات اقتصادی، کاری است که با وجود برخی از آثار علمی و پژوهشهای ارزشمند با نگاه تخصصی به هر صنف مورد توجه قرار نگرفته است. سلسله کتابهای «فقه و زندگی» به پژوهش و نگارش در حوزه اصناف خاص توجه دارد و بایدها و نبایدهای فقهی و اخلاقی و آداب اسلامی هر اتحادیه صنفی و دست اندرکاران مشاغل مختلف تولیدی، توزیعی، و خدماتی را محور پژوهش و نگارش و اطلاع رسانی خویش می داند.

گام سوم در شناخت معروف و منکر به روابط مردم و حکومت ها اختصاص دارد، اسلامی شدن روابط دولت و ملّت بالاترین گام به سوی رضای خداوند متعال محسوب می شود و در سایه ی پیروی از رهبری الهی و تسلیم دولت و ملت در برابر قوانین قرآن و عترت امکان پذیر است.

در حدود سال های ۱۳۷۲ ش با آغاز فعالیت های ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر طرح پژوهشی «فقه و زندگی» توسط جناب حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ محمد حسین فلاح زاده، در پژوهشکده باقرالعلوم(علیه السّلام) قم، پی ریزی شد. هدف طرح، تألیف و تدوین مجموعه کتابهایی در زمینه آداب و احکام اسلامی برای اصناف و مشاغل گوناگون اقتصادی و بازاریان کشور بود. با هماهنگی این دو نهاد فرهنگی تألیف

حدود بیست جلد از این مجموعه در سال های آغاز کمک خوبی به بازاریان متدین در زمینه شناخت احکام شرعی و حلال و حرام مشاغل بشمار می رفت. اما مثل بسیاری دیگر از طرح ها این کار هم به دلایل مختلف ناتمام ماند و در زمینه ی احکام فقهی بسیاری اصناف اثری فراهم نیامد.

ضرورت اسلامی شدن بازار، علاقه ی بسیاری از کسبه ی محترم در بخش های تولید و توزیع و خدمات و پیگیری ریاست محترم ستاد احیاء حجهٔ الاسلام و المسلمین زرگر دام عزه العالی سبب احیای مجدّد این طرح پژوهشی کاربردی در سال ۱۳۹۳ ش شد و تالیف و تدوین کتبی دیگر در زمینه فقه اصناف در دستور کار پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر قرار گرفت.

در سالهای آغازین، این پژوهش ها با هدایت و حمایت ستاد و نظارت علمی و فقهی برادران گرامی حجج اسلام محمد حسین فلاح زاده و محمود مهدی پور شکل گرفت و بیست دفتر از آن فراهم آمد. اینک بار دیگر پس از حدود چهارده سال، این کار ناتمام و بر زمین مانده به توفیق الهی و یاری همان دو برادر و همکاری گروهی از فضلای حوزه علمیه قم در پژوهشکده امر به معروف پیگیری می شود.

همیشه اصناف محترم و صاحبان مشاغل در انجام

ص: ۱۱

وظیفه خود نیاز به احکام و قوانین الهی دارند و لازم است معروف و منکرات صـنفی را بشناسـند. تحوّلات صنفی و دگرگونی هـا در حوزه کسب و کـار سـبب می شود که احکـام بر اسـاس نیازهـای روز مورد بـازنگری فقهی و علمی قرار گیرد و تفقه و اجتهـاد جدیـد ضـرورت یابـد. از این رو بـار دیگر بـا اسـتفاده از فتـاوی مراجع بزرگوار تقلیـد و قوانین مصوب شورای نگهبان موضوعات کار نشده در برنامه پژوهشی قرار گرفت و بیست اثر جدید تحقیق و تولید شد. عناوین پژوهش های سال ۱۳۹۳ ش بدین شرح است:

۱- احکام صنف طلا و جواهر

۲- احکام تلفن همراه

۳- احکام بازی های رایانه ای

۴- احکام صنف اتوبوس رانی

۵- احکام صنف فرش و تابلو فرش

۶- احکام صنف کیف و کفش سراجان

۷- احکام صنف صید و صیادان

۸- احکام صنف ناشران

۹- احکام صنف پوشاك

۱۰- احکام صنف نانوایان

۱۱- احکام صنف اینترنت و رایانه

۱۲- احکام صنف پرندگان و پرنده فروشان

۱۳- احکام صنف اغذیه فروشان

۱۴- احکام صنف پارک ها و مراکز تفریحی

۱۵- احکام صنف قهوه خانه ها

۱۶- احکام صنف الکتریکی

۱۷- احکام صنف عطاری و داروگیاهی

۱۸- احکام صنف صوتی و تصویری

۱۹- احکام بیمه ها

این دفتر از فقه و زندگی که با تلاش برادر گرامی حجت الاسلام مرتضی دائی چینی پدید آمده به احکام صنف تلفن همراه اختصاص یافته است و امیدواریم محققان و بازاریان محترم با ارائه تجارب و مسائل شرعی خویش ما را در تکمیل این اثر یاری کنند.

با درخواست توفیق از خداوند دانا و توانا و یاری محققان حوزوی و همراهی اصناف کشور، بسیج اصناف و مسؤلان ستادهای امر به معروف، می توان به سوی اسلامی شدن بازار، آرامش روانی جامعه، کاهش جرم و تخلفات اقتصادی و کسب رضای حضرت حق گامهایی بلندتر برداشت.

امیدواریم با شناخت احکام الهی در تمام بخش ها و

اجرای آن در زندگی فردی و اجتماعی و در سایه فقه ناب اسلامی و با هدایت حضرت بقیه الله عجل الله تعالی فرجه الشریف، توحید و عدالت در سراسر حاکم گردد. ان شاءالله.

قم پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر

خیابان سمیه کوچه ۱۲ پلاک ۳۵۵

Fmaroof.ir

info@fmaroof.ir

مقدمه

خـدای قـادر متعال، انسان را موجودی اجتماعی خلق کرد و به او یاد داد برای رفع نیازها و تبادل اطلاعات از زبان گویای خود استفاده کند.(۱)

فطرت جستجوگر و خلاقی به او عنایت فرمود تا بتواند شیوه های دیگری هم برای ارتباط با دنیای اطرافش پدید آورد.

انسانهـای اولیـه بـا دمیـدن در شـاخ حیوانـات، روشـن کردن آتش، طبـل زدن و ....پیـام هـای خـود را بـه نقـاط دور دست می فرسـتادند. ابـداع خـط و الفبـا، انسان را وارد عرصه تازه ای برای انتقال پیام ساخت.سـپس انسان ها از طریق پیک نامه بر، پیغام های خود را به سرزمین های دور فرستادند.

ص: ۱۵

۱- سوره بقره آیه ۳۱ : (و عَلَّمَ ءَادَمَ الْأَسمْاءَ کلُّهَا)

با اختراع چاپ، سرعت پیشرفت بشر، دگرگون شد و انسان ها به مرحلهٔ جدیدی گام نهادند.

با اختراع تلفن، انسان توانست برای اولین بار صدای خود را به نقاط دوردست بفرستد و تلویزیون تصویر بشر را در تمام دنیای خاکی گستراند.

پیشرفت ها ادامه داشت تا انسان به عرصهٔ فناوری «صفر و یک »یا گذاشت و رایانه، اینترنت، ماهواره، دنیای ارتباطات را باسرعت غیر قابل باوری برای ساکنان کرهٔ زمین در یک صده پیش روبه رو ساخت.

امروزه دو نفر در شرق و غرب جهان از طریق اینترنت می توانند چنان باهم صحبت کنند که گویا کنار هم هستند.

دست آورد جدید بشر در فناوری، تلفن همراه است که بسیاری از فناوری های پیشین را در خود جای داده است.

تلفن همراه وسیله ای مفید و سازنده است که می تواند زیان آور و مخرّب باشد؛ مانند چاقوی آشپزخانه که آشپز آن را در خدمت انسان قرار می دهد و زنگی مست آن را خطری برای جان انسان ها می سازد.

بنابراین، برای اینکه این چکیده فناوری روز دنیا در راه سعادت و اعتلای بشر قرار گیرد باید قانون و مقرراتی رعایت شود تا مانع سوق دادن انسان به سوی گمراهی و

ص: ۱۶

تباهی شود و محکم ترین و استوارترین قوانین، قوانین الهی است که تضمین کنندهٔ سعادت دنیا و آخرت انسان ها هستند.(۱)

در این نوشتار، قوانین الهی و اجتماعی مربوط به تلفن همراه و فرهنگ استفاده از آن گرد آمده است.

پیشینهٔ تلفن همراه در جهان

فکر متحرک یا سیار کردن تلفن و بکارگیری آن در مکان های مختلف به منظور بهره گیری بیشتر از این وسیله ، از دهه ۱۹۶۰ میلادی در کشور های اسکاندیناوی (سوئد ، نروژ ، دانمارک و فنلاند) پا گرفت و در اواخر آن دهه ، اولین تلفن نقطه به نقطه به کار گرفته شد که نقطه عطفی در روند مخابراتی به شمار آمد.

تلفن سیار این سیستم بصورت لامپی و آنالوگ (غیر هوشمند) بود که پاسخگوی متقاضیان نبود. این سیستم با یک مرکز اصلی مرتبط بود و این مرکز محور ارتباط متقابل تلفنهایی بود که هر یک جداگانه باهمان مرکز و فرکانس توان مبادله داشتند و امکان وصل این سیستم به شبکه خودکار در سطح کل جامعه وجود نداشت.

۱- سوره الاسراء آیه ۹: (إِنَّ هذَا الْقُرْآنَ یَهْدی لِلَّتی هِیَ أَقْوَمُ) حقّا که این قرآن (جامعه انسانی را) به پایدارترین و استوارترین طریقه و آیین هدایت می کند.

در اوایل سال ۱۹۸۰ میلادی ، استفاده از تلفن های دیجیتالی در اتومبیل مورد توجه قرار گرفت.

درسال ۱۹۸۵ میلادی ، انستیتو (ETSI) (۱) متشکل از ۱۷ کشور اروپایی درصدد طراحی و ابداع یک استاندارد مشترک برای تأسیس شبکه سلولی برآمد تا این استاندارد به صورت هماهنگ ، طرح تلفن سیار دیجیتال را اجرا کند ، این استاندارد (GSM) نام گرفت .

در سال ۱۹۸۶ میلادی ، شبکه جهانی اطلاع رسانی اینترنت ، فراگیرترین شبکه اطلاع رسانی بین الملل ، راه اندازی شد.

موبایل یا گوشی همراه یا تلفن سلولی وسیله ای است که برای اتصال به شبکهٔ تلفن همراه به کار می رود. این وسیله اولین بار در تاریخ ۳ آوریل ۱۹۷۳ میلادی با وزنی نزدیک به یک کیلوگرم توسط مارتین کوپر(۲) که مدیرکل بخش سیستم های ارتباطی شرکت موتورولا بود، اختراع شد.

نسل اول تلفن های همراه در سال ۱۹۷۹ میلادی برای استفاده تجاری در آمریکا و ژاپن به کار گرفته شد.

این تلفن ها که از سیستم مخابرات سلولی استفاده

ص: ۱۸

۱- EUROPEAN TELECOMMUNICATION STANDARD INSTITUTE

۲- (Martin Cooper) به عنوان مخترع تلفن های همراه شناخته می شود. وی موسس و مدیر ارشد کنونی شرکت اری کوم (ArrayComm) است.

می کردند ، بعدها تکامل پیدا کردند که این تکامل منجر به پیدایش نسل دوم تلفن همراه و سیستم های دیجیتالی شد . تکامل این سیستم نیز که امکان شنود در آن کمتر بود و افزایش تعداد مشترکان را به همراه داشت ، باعث پدید آمدن نسل سوم تلفن همراه شد.

پیشینهٔ تلفن همراه در ایران

بهره برداری از اولین فاز شبکه تلفن همراه کشور ، در مرداد ماه سال ۱۳۷۳ در شهر تهران با استفاده از ۱۷۶ فرستنده و گیرنده در ۲۴ ایستگاه رادیویی و با ظرفیت ۹۲۰۰ شماره آغاز شد . به دنبال استقبال غیرمنتظره و بی نظیر مشترکین از این پدیده ، شرکت مخابرات ایران درصدد گسترش پوشش آن از تهران به کل کشور بر آمد ، به طوری که در سال ۱۳۷۴ تعداد تلفن های فعال به ۱۵۹۰۷ شماره افزایش یافت و افزون بر تهران ، شهرهای مشهد ، اهواز ، تبریز ، اصفهان و شیراز نیز زیر پوشش شبکه تلفن همراه قرار گرفت.

گسترش شبکه ارتباطات سیار در سالهای بعد نیز ادامه یافت ، به طوری که در سال ۱۳۷۵ علاوه بر شهرهای یاد شده ، ۲۸ شهر دیگر به این شبکه پیوست . ضمن آنکه تعداد تلفن های دایر شده در این سال به ۵۹۹۶۷ شماره بالغ گشت و در پایان سال ۱۳۸۲ به ۳۴۴۹۸۷۸ شماره

ص: ۱۹

رسید.

هم اکنون(سال۹۲) شرکت ارتباطات سیار ایران حدود ۵۶ میلیون مشترک دارد و ۱۱۷۳شهر و بیش از ۷۰هزار کیلومتر از جاده های کشور را تحت پوشش قرار داده است . ضریب نفوذ این اپراتور حدود ۷۴ درصد و ارتباط رومینگ بین الملل آن با ۲۷۱ اپراتور در ۱۱۲ کشور جهان برقرار است.(۱)

ص: ۲۰

۱- سایت همراه اول، http://www.mci.ir/mci-history

بخش اول: معروفات تلفن همراه

اشاره

امروزه تلفن همراه یکی از ضروریات زندگی محسوب می شود و به جزئی از زندگی افراد در جامعه تبدیل شده است، البته می تواند وسیله ای بسیار مفید و کارساز باشد؛ رفاه و آسایش و گشایش در کارها به دنبال داشته باشد، این خود نعمتی است از نعمت های الهی و شکر این نعمت، آن است که در جهت درست و صحیح آن استفاده شود.

موارد ذیل از کارکرد های صحیح و مثبت تلفن همراهست.

ادخال سرور در دل مؤمن

در خلال کار روزانه یک پیامک کوتاه می تواند نقش مهمی در التیام بخشیدن، به خستگی اعصاب و روان، ایفا کند.یک شوخی و مزاح، که نه غیبتی در او باشد، نه تمسخر و استهزاء کسی یا قومی، باعث نشاط و شادی افراد می شود؛ این امری مباح و جایز، بلکه مستحب

ص: ۲۳

است و امامان معصوم (علیهم السلام) مردم را سفارش به این کار می کردند و خود نیز با مردم مزاح می کردند.

صله رحم با پیامک

امیرالمؤمنین علی (علیه السلام):«صِلَةُ الرَّحِمِ تُدِرُّ النِّعَمَ وَتَدفَعُ النِّقَمَ؛»(۱)

«صله رحم نعمت ها را فراوان می کند و سختی ها را از بین می برد.»

مشکلات و گرفتاری های روزانه گاهی باعث می شود که صله رحم، فراموش شود و منجر به قطع رحم شود که در پیشگاه خدای متعالف گناه کبیره است و عقوبتی سخت دارد.(۲)

در مقابل، صله رحم ،بسیار سفارش شده است و ثواب آن از ثواب همهٔ طاعتها زودتر به صاحبش می رسد.(۳)

صله رحم مصادیق متعددی دارد مانند رفتن به خانه بستگان ، برطرف کردن نیاز آنان، که باعث خوشحالی آنان شود، عیادت از بیمار، شرکت در مراسم عزا و عروسی، هدیه دادن و حتی تنها با سلام کردن ولو از طریق تلفن

۱- مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل؛ ج ۱۵، ص: ۲۵۰، نوری، محدث، مؤسسه آل البیت علیهم السلام، بیروت - لبنان، اول، ۱۴۰۸ ه ق

۲- من لا یحضره الفقیه ، ترجمه؛ ج ۵، ص: ۲۸۵، صدوق، محمّد بن علی بن بابویه - مترجم: غفاری، علی اکبر ، نشر صدوق، تهران ، اول، ۱۴۰۹ ه ق

۳- تحریر الوسیله ؛ ج ۳، ص: ۱۰۷، امام خمینی ، مترجم: اسلامی، علی، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ۲۱، ۱۴۲۵ ه ق

باشد، با پیامک می توان احوال آنان را پرسید و آنها را یاد نمود.

تبلیغ دین

تبلیغ دین، روش های مختلفی دارد؛ یکی از این روش ها استفاده از تلفن همراه است .

تلفن همراه در گسترش آموزه های مذهبی و دینی، بسیار مفید و کارساز است.که چند مورد عبارتند از:

۱. استفاده از نرم افزارهای مذهبی و قرائت قرآن کریم و ادعیه

۲. ارسال پیام تبریک و تهنیت در مناسبتهای مذهبی

۳. گوش دادن به سخنرانی و اصوات دینی و مشاهده فیلم های دینی از طریق آن.

۴. امر به معروف و نهی از منکر نمودن از طریق تلفن همراه با فرستادن پیامک و غیره.

استفاده کردن در آموزش

تلفن همراه در مدارس ، آموزشگاهها و دانشگاه ها کاربردهای فراوانی دارد که تعدادی از آنها عبارتند از:

تبلیغ و اطلاع رسانی دوره های جدید به دانش آموزان از طریق پیامک.

ص: ۲۵

ارسال پیامکهای آموزشی مانند لغات و ترجمه.

برگزاری نظرسنجی و ارزشیابی دوره ها و اساتید با ارسال پیامک.

امکان ارتباط مستقیم با والدین دانش آموزان و ارائه نمرات و...به آنها.

استفاده کردن در اطلاع رسانی

یکی از خدمات رایج و متداول تلفن همراه، اطلاع رسانی است مانند:

۱. ارسال پیامک گروهی برای گروهی خاص مانند دانشجویان یک کلاس

۲. فرستادن پیام های فوری و اضطراری

۳. اعلان وقایع روز و فرستادن خبرنامه

۴. خدمات پاسخ به پرسش های فرستاده شده به سایت های مرجع مانند سایت مراجع تقلید

استفاده کردن در پزشکی

یکی دیگر از کاربرد های تلفن همراه استفاده کردن در امور پزشکی است مانند:

سیستم نوبت دهی غیرحضوری جهت بیماران بوسیله پیام کوتاه.

ارسال اطلاعات پزشکی و دارویی به بیمار.

ص: ۲۶

اعلام جلسات کاری با همکاران و اساتید.

ایجاد ارتباط سریع و دو طرفه بین بیمار و بیمارستان با کمترین هزینه.

و همچنین در خیلی جاهای دیگر مانند صنعت، تجارت، خبر و... که ذکر همه آنها در اینجا مقدور نیست.

ص: ۲۷

بخش دوم: احکام مربوط به تولیدکنندگان

اشاره

ص: ۲۹

عدم ضرر رسانی به رقیب

س: گاهی در بازار رقابت برای جذب مشتری و یا فرار از ورشکستگی کارخانه ای اقدام به فروش کالایی زیر قیمت تمام شده می کند و یا یک شرکت داخلی با شرکت خارجی قراردادی ببندد که باعث ضرر و خسارت به تولیدکننده داخلی شودآیا این کار جایز است؟

ج: مفهوم عرفی ضرر یا خسارت را همه می دانیم. هر جا که نقصی در اموال ایجاد شود یا منفعت مسلمی از دست برود و باید دانست ضرری موجب مسئولیت مدنی می شود که واجد سه شرط اساسی زیر باشد:

۱. ضرر مسلم باشد

۲. ضرر باید مستقیم و بی واسطه باشد

۳. ضرر جبران نشده باشد (۱)

ص: ۳۱

۱- قواعد فقهیه ،بجنوردی، سید محمد، ج ۱، ص: ۲۰۳، مؤسسه عروج، تهران - ایران، سوم، ۱۴۰۱ ه ق

در این موارد اگر ضرر مستقیم مربوط به اقدام کسی باشد او ضامن است ولی گاهی عدم النفع است و ضرر با عدم النفع تفاوت واضحی دارد(۱)

مثلاً دو مغازه دار کنار هم رقابت می کنند و یکی با مدیریت و تنزل سودش، باعث شود مغازه بعدی سود نکند، در این گونه موارد، کسی ضامن نیست.

اصول اخلاقی

س: آیا برای فروش بیشتر و یا ماندن در بازار تجارت، می توان از نرم افزار و بازی های مناسب فرهنگ غرب استفاده کرد؟

ج: رعایت اصول و قواعد اسلامی مقدم بر سود است و هر آنچه باعث ترویج فرهنگ یا مذهب کفر شود حرام است.(۲)

در جامعه اسلامی، افزون بر مردم، حکومت نیز وظیفه دارد جلوی حفظ، نشر و ترویج چیزهایی را که باعث ضلالت مردم می شود، بگیرد و با توجه به اینکه همواره

۱- قاعده لا ضرر و لا ضرار ، سیستانی، سید علی حسینی، ؛ ص: ۲۲۳ (و بین الضرر و عدم النفع فرق واضح، فإن الضرر هو انتقاص الشی ء الموجود، و عدم النفع إنما هو عدم تحقق الزیاده علیه)

۲- رساله آموزشی ، رهبری،ج۲، ص۱۳، انتشارات فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲

افرادی از این حکم سرپیچی کرده و چیزهایی را در جامعه منتشر می کنند که باعث اضلال مردم می شود، حکومت وظیفه دارد که جبران این تخلف را هم بکند، و به وسیله چیزهایی که مایه هدایت است، آن مشکلات و شائبه ها را حل کند و این حکم شرعی و فقهی است، نه سلیقه ای. حکومت وظیفه دارد که نگذارد این گناه در جامعه واقع گردد.(۱)

بنابراین دولت وظیفه دارد در ساخت نرم افزار و بازی های اسلامی سرمایه گزاری کند و متخصصان فن را به کار گمارد و این خلاء عظیم و خطرناک را پر کند.

امام خمینی (قدس سره) در ضرورت خودباوری و تکیه بر فرهنگ ایرانی اسلامی می فرماید: اول چیزی که بر ملت لازم است و بر دانشگاهها لازم است و بر دانشکده ها لازم است و بر همه ملت لازم است این است که این مغزی که حالا شده است یک مغز اروپایی یا یک مغز شرقی، این مغز را بردارند، یک مغز انسان خودمانی، انسان ایرانی- اسلامی، همان طور که آنها شستشو کردند مغزهای ما را، مغزهای بچه های ما را و به جای مغز خودشان مغز دیگری نشاندند، ما هم حالا عکس العمل نشان بدهیم و شستشو کنیم مغز خودمان و بچه های خودمان را و یک

ص: ۳۳

۱- همان، ص ۴۹

مغز اسلامی- انسانی جایش بنشانیم، تا از این وابستگی فرهنگی و وابستگی فکری بیرون بیاییم. اگر ما از وابستگی فکری بیرون بیاییم، همه وابستگی ها تمام می شود.(۱)

رهبری در زمینه فرهنگ می فرماید؛ فرهنگ هویّت یک ملّت است. ارزشهای فرهنگی روح و معنای حقیقی یک ملّت است. همه چیز مترتّب بر فرهنگ است.

در زمینه ی هدایت فرهنگی جامعه. می فرماید؛ دولت و مسئولان موظّفند که توجّه کنند به جریان عمومی فرهنگ جامعه؛ ببینند کجا داریم میرویم، چه دارد اتّفاق می افتد، چه چیزی در انتظار ما است؛ اگر چنانچه مزاحماتی وجود دارد، آنها را برطرف کنند؛ جلوی موانع را، عناصر مخرّب را، عناصر مفسد را بگیرند.(۲)

۱- صحیفه امام ، ج ۱۰ ، ص ۵۳

۲- بیانات رهبری در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۹/۹/۹۲

بخش سوم: احکام مربوط به فروشندگان

اشاره

مبانی محاسبه و قیمت گذاری در نظام توزیع کالاها دارای پیچیدگی خاصی است که از سوی کارشناسان وضع می شود؛ ولی در معاملات بین فروشنده و خریدار، صورت های مختلفی از بیع تحقق می گیرد که طرفین معامله لازم است به شرایط آن واقف باشند تا خدای نخواسته دچار ربا و بیع باطل نشوند.

بنابراین به طور مختصر چند نوع از این معاملات را که امروزه متداول است جهت آشنایی کسانی که اقدام به خریدوفروش تلفن همراه می کنند مطرح می شود

انواع خرید و فروش

۱. معامله نقد: معامله ای است که پس از آن، طرفین حق دارند جنس و عوض را از یکدیگر مطالبه کنند

۲. معامله نسیه: خریدار می تواند جنس را مطالبه کند، اما برای عوض آن (مثل پول) مدت تعیین شده است.

ص: ۳۷

۳. سلف (پیش خرید): مشتری ملزم است عوض را بپردازد که بعد از مدتی جنس را تحویل بگیردمثلاً بگوید: این پول را می دهم که ۶ ماه بعد فلان جنس را بگیرم. (عکس نسیه است).(۱)

البته هر کدام از این معاملات، اصول و قوانین ویژه ای دارد که بدون رعایت آن، معامله باطل است و گاهی ربا، طرفین معامله را تهدید می کند.

خیار در احکام دادوستد

خیار: حقّ به هم زدن معامله را «خیار» می گویند حق خیار این است که خریدار و فروشنده در شرایطی می توانند معامله را فسخ کنند.(۲)

تدلیس

تدلیس: یعنی پنهان کردن عیوب کالا از مشتری(۳)

در اصطلاح، «تدلیس» این است که فردی واقعیت را بپوشاند و دیگری را اغفال کند و خسارتی به او بزنند.که در

ص: ۳۸

۱- رساله آموزشی، رهبری، ج۲، ص۱۵۳، انتشارات فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲

۲- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)، ج ۲، ص: ۲۳۷، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ هشتم، ۱۴۲۴ ق

۳- مجمع البحرین، فخرالدین طریحی، ج ۴، ص: ۷۱ ، کتاب فروشی مرتضوی، تهران – چاپ سوم، ۱۴۱۶ ق

سه صورت ممکن است نمایان شود:

۱- کالا عیب پنهان دارد که فروشنده آن را به خریدار نمی گوید ؛

۲- عیبی پنهان دارد و فروشنده آن را به خریدار نمی گوید؛

بلکه ضدّ آن را گوید و از کالا تعریف می کند؛

۳- عیبی ندارد، امّا فروشنده صفت کمالی را برای آن می شمارد که فاقد آن است.

در این موارد، قصد تدلیس، شرط نیست؛ چون این موارد از اموری است که قصد در آن قهری است.(۱)

به چند پرسش فقهی در این زمینه توجه کنید

س: اگر کالا ـ را به گونه ای تزیین کنندکه باعث جذب مشتری شود؛ مثلاً ـ کالا ـ را در بسته بندی های عالی و تزیینی یا در معرض نور لامپ های پرقدرت، قرار دهند، آیا این کار تدلیس است؟

ج: معیار تشخیص تدلیس، عرف است اگر کالا ـ را به گونه ای بیارایند که مشتری به خرید او رغبت کند، این تدلیس نیست.(۲)

س: گاهی فروشنده می گوید این کالا را به چه مبلغی

۱- کتاب النکاح ، ناصرمکارم شیرازی، ج ۵، ص: ۱۵۲، انتشارات مدرسه امام علی بن ابی طالب علیه السلام، قم – چاپ اول، ۱۴۲۴

۲- رساله آموزشی ، رهبری، ج۲، ص۳۱ انتشارات فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲

خریده ام و به چه مقدار سود می فروشم، آیا گفتن قیمت واقعی آن لازم است؟

ج: اگر فروشنده عمداً یاسهواً، دروغ بگوید ، خرید و فروش صحیح است؛ ولی خریدارحق فسخ دارد.(۱)بنابراین بهترین معامله، دادوستدی است که خریدار و فروشنده راضی به قیمت آن باشند؛ بی آن که خریدار بگوید من این کالا را به چه مبلغی خریده ام.(۲)

س: گاهی مشتری کالایی را می خواهد بخرد که وصف خاصی دارد اما این صفت خاص هنگام معامله مجهول می ماند؛ مثلاً تلفن همراهی را می خواهد که فارسی ساز داشته باشد اما بعد از خرید آن متوجه می شود که فارسی ساز ندارد؛ آیا این معامله صحیح است؟

ج: یکی از شروط معامله این است که کالا-یی که فروخته می شود، آن دسته از صفات کالا- که در ارزش گذاری و تمایل مردم در خرید آن مؤثر است، معین شود.(۳) بنابراین اگر این صفت در خرید و تمایل مردم مؤثر است، مشتری

۱- تحریر الوسیله، امام خمینی ، ترجمه علی اسلامی ، ج ۲، ص ۴۴۳، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم)

۲- الحدائق الناضره فی أحکام العتره الطاهره، یوسف بحرانی، ج ۱۹، ص: ۱۹۹، ، دفتر انتشارات اسلامی، قم،چاپ اول، ۱۴۰۵ ق (المفهوم من الاخبار أن أفضل- هذه الأقسام- المساومه)

۳- توضیح المسائل (محشّی - امام خمینی)، ج ۲، ص: ۲۲۲، امام خمینی، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ هشتم، ۱۴۲۴ ق

حقّ فسخ دارد(۱)

س: اگر هنگام معامله، کالا به رؤیت مشتری رسید و خریدار و فروشنده بر قیمت آن توافق کردند. ولی بعد از معامله، مشتری مدعی شد کالا فاقد آن صفتی است که باعث ترغیب خرید می شود؛ آیا این ادعا باعث فسخ معامله می شود؟

ج: یکی از شروط صحت معامله ،معلوم بودن مبیع و

رفع ابهام از آن است. مبیع نباید یک امر مجهول باشد و

ثمن باید در مقابل یک امر مجهول قرار بگیرد که معامله

به شکل قمار و بخت درآید. مثل اینکه انسان بسته ای

را بخرد که نمی داند داخل آن چیست یا اگر می داند،

نمی داند چقدر است. بنابراین باید حدود و مشخصات

مبیع معلوم باشد و الا معامله صحیح نیست.

امام «معلوم بودن مال » از سه جهت مطرح می باشد؛ به

عبارت دیگر رفع ابهام از مورد معامله از سه جهت ضرورت دارد:

۱.تعیین جنس؛ مثلاً یک گلدان از جنس نقره است

و گلدان دیگر از جنس مس ومانند آن. و معامله ای که

جنس در آن مجهول باشد، به سبب «غرر کثیر » باطل

است.

۱- جامع الشتات فی اجوبه السؤالات، میرزای قمی ، ج ۲، ص: ۱۳۶، مؤسسه کیهان، تهران - ایران، چاپ اول، ۱۴۱۳ ق

البته گـاهی اسـتفاده وکـار برد خاص ازکالایی ، هـدف اصـلی خریـداراست مثلاً هـدف اصـلی خریـدار است مثلاً خریـدارانی وسایلی مانند کامپیوتر ، کمتر به جنس آن توجه می کننذ و به طور عمده ، هدف کاربردی آن مورد نظر است .

۲.توصـیف کیفیت ؛ مثلاً شـرکت تولید کننده تلفن همراه باید مشـخصات و تاریخ تولید ، مدل و نوغ آن را مشـخص کند .اما جای این پرسش هست که اعلام اوصاف مورد معامله تاچه اندازه ضرورت دارد وچه مقدار باید اوصاف رابه تفصیل ذکر کرد .آن چه در معـامله سـبب ضـرر جهت جهل به مورد معامله می شود، اختلاف قیمت وارزش مبادله کالا بین طرفین است که در نتیجه موجب جهل دو طرف معامله به عوض می شود.

بنـابراین ، حـدود اعلاـم اوصـاف کیفی وکّمی مـورد معـامله تـا انـدازه ای است که به موجب آن ارزش و قیمت وانگیزه هـای طرفین معامله متفاوت و مختلف می شود.

البته ملاـک این اختلاف ، عرف است به گونه ای که عرف نسـبت به آن تسامـح ننمایـد و قابل توجه باشـد.بی گمان اشاره به همه اوصـاف فرعی و جزیی از شـرایط نفـوذ و تعهـد نیست ؛ زیرا همیشه احتمـال دارد وصـفی بی اهمیت از قلم بیفتـد ودسـت آویزی برای بطلان معامله به وجود آورد.

۳.مقدار و تعداد مبیع هم باید معلوم و مشخص

ص: ۴۲

باشد.(۱)

خیار غبن

خیار غبن: خیار غبن درجایی است که یکی از دو طرف معامله، کالا را به کمتر از ثمن (قیمت مثل جنس فروخته شده) بفروشد یا به بیشتر از آن بخرد. مغبون، خیار فسخ دارد.(۲)

زمان استفاده از خیار غبن

س: تا چه زمانی می توان از خیار غبن استفاده کرد؟

ج: فردی که حقّ خیار غبن دارد اگر بعد از اطلاع بر غبن معامله را فسخ نکرد، در صورت جهل به حکم خیار، خیار او باقی است و در صورت علم به حکم خیار و تصمیم به فسخ، اگر تأخیر در فسخ برای غرضی بوده و موجب ضرری بر غابن نباشد، بازهم خیارش باقی است.(۳)

س: گاهی مشتری پیش پرداخت به فروشنده می دهد که جنسی را به مبلغ معینی برای او تهیه کند؛ ولی هنگام تحویل جنس، فروشنده به علت بالا رفتن قیمت، از تحویل دادن کالا خودداری می کند, آیا فروشنده می تواند

۱- مجموعه آثار شهید مرتضی مطهری، ج ۲۰ ،ص ۳۶۴ ؛ استفتاآت امام خمینی، ج ۲، ص ۱۰۸ ، س ۹۳ ؛ سایت پرسمان دانشجو:http://www.quran.porsemani.ir

۲- تحریر الوسیله – ترجمه؛ ج ۲، ص: ۳۹۷، امام خمینی ره، مترجم: علی اسلامی، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۲۵ ق

۳- سایت آیه الله بهجت، استفتاءات، س ۸۶۲

به این بهانه که مغبون شده، از تحویل دادن کالا خودداری کند؟

ج: اگر معامله تمام شده، فروشنده حق به هم زدن معامله را ندارد و ترقی قیمت بعد از معامله، غبن و ضرر محسوب نمی شود.(۱)

خیار عیب

هر گاه کالای فروخته شده معیوب باشد، خریدار خیار دارد، یعنی می تواند معامله را فسخ یا آن را امضا کند و ارش بگیرد.(۲)

چنان که در صورت معیوب بودن بهای پرداختی، فروشنده نیز حقّ خیار پیدا می کند(۳).

س: اگر مشتری در کالا تصرف کرد، آیا در صورت معیوب بودن کالا، خیار فسخ دارد؟

ج: تصرّف، قبل از آشکار شدن غبن، اسقاط خیار نمی کند و خیار برای مغبون ثابت است.(۴)

س: اگر فردی پس از خرید جنسی، متوجه اختلاف زیاد قیمت آن جنس در بازار شود، آیا می تواند تفاوت

۱- استفتاءات امام، ج ۲، ص ۱۱۱، امام خمینی ره، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، پاییز ۱۳۸۰

۲- جواهر الکلام ۲۳/ ۲۳۶.

۳- کتاب المکاسب ۵/ ۲۷۸.

۴- استفتاءات (بهجت)؛ ج ۳، ص: ۲۶۷، انتشارات دفتر حضرت آیه الله بهجت، قم - ایران، چاپ اول، ۱۴۲۸ ق

قیمت را از فروشنده مطالبه کند؟

ج: اگر محرز شود که یکی از طرفین معامله، مغبون شده است، می تواند معامله را فسخ نماید و حقّ دیگری ندارد.(۱)

گارانتی (Guarantee)

گارانتی یا ضمانت نامه، تعهدی کتبی است که سازندهٔ کالا متعهد می گردد اگر کالا در مدت زمان معینی که در ضمانت نامه قید گردیده، دچار نقص یا ایرادی (بنا به تشخیص کارشناسان شرکت) گردد، رایگان آن را تعمیر کند.

وارانتی (Warranty)

وارانتی یا تضمین قطعات، تعهدی کتبی است که در آن سازنده کالا متعهد می گردد اگر بعد از اتمام گارانتی، دستگاه دچار نقص فنی گردد، قطعه آن را در عوض دریافت هزینه و اجرت تعمیردر اختیار بگذارد.

س: گارانتی از چه زمانی شروع می شود؟

ج: سه زمان برای شروع گارانتی وجود دارد:

۱. زمانی که در شماره سریال کالا یا کارت ضمانت

۱- استفتاءات امام خمینی ره ، ج ۲، ص ۱۱۲، س ۹۸، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعهٔ مدرسین حوزهٔ علمیهٔ قم)، چاپ پاییز ۱۳۸۰ش

قیدشده است.

۲. هنگام خرید، فروشنده با ارائه برگ خرید و قید تاریخ، زمان گارانتی را تعیین می کند.

۳. فروشنده دستگاه را در محل نصب می کند و دفترچه ضمانت را تحویل دهد.

س: اگر در معامله، فقط تضمین (گارانتی) تعمیر و تعویض وجود داشت و مشتری پس از معامله، عیبی در کالاـ دید، آیا مشتری حقّ فسخ معامله را دارد؟

ج: شرط ضمنی عقد، سالم بودن کالاست یعنی معامله بر اساس صحت کالا منعقد می شود (۱)و

گارانتی یعنی اگر کالا در مدت زمان معینی که در ضمانت نامه قیدشده، دچار نقص یا ایرادی شد، توسط شرکت مربوطه تعویض یا تعمیر شود بنابراین؛ اگر از اول معیوب بوده، خریدار حقّ فسخ معامله را دارد.

س: مدت زمانی که مشتری به واسطه وجود عیب در کالا، می تواند برای فسخ معامله رجوع کند چقدر است؟

ج: فاصلهٔ مشخصی اعتبار ندارد. هر وقت ثابت شود

۱- کتاب المکاسب (المحشی)، شیخ مرتضی انصاری ج-۳، ص: ۱۴۳، ، مؤسسه مطبوعاتی دار الکتاب، قم - ایران، سوم، ۱۴۱۰ ه ق (وصف الصحه فی البیع مأخوذ علی نحو الشرطیه أی شرط ضمنی فی العقد و إن لم یصرح به، فما وقع علیه التعامل و التعاوض یبقی علی عنوانه الأعم: من الصحیح و الفاسد فلا تکون المعاوضه باطله و فاسده. نعم تکون موجبه للخیار عند تبین خلافه، فللمشتری إما رفع الید عن المعاوضه. أو إبقاؤها.)

که غبن بوده و سایر شرایط خیار هم موجود است حق فسخ ثابت است(۱)

س: در بعضی مغازه ها تابلویی نصب می کنند که جنس فروخته شده پس گرفته نمی شود، آیا این نوشته دلیل بر اسقاط خیار عیب است؟ یعنی اگر جنس معیوب بود، مشتری حقّ فسخ ندارد؟

ج: این تابلو در مورد اقاله معامله است، اقاله یعنی فسخ عقد از ناحیه هر دو طرف.

توضیح مطلب: در معاملات گاهی هر دو طرف پشیمان می شوند در این صورت فسخ و اقاله معامله معلوم است زیرا هر دو طرف همان طوری که با اراده خود معامله ای را انجام داده اند، با اختیار خود آن را به هم می زنند.

دراغلب موارد، فقط مشتری پشیمان می شود و فروشنده می گوید مالی که فروخته شد پس گرفته نمی شود؛ و بعضیها به صورت تابلو، این جمله را در مغازهٔ خود نصب می کنند،در واقع فروشنده با گذاشتن این تابلو به مشتری می گوید که اقاله را رد می کند. هر چند در روایات رسیده از اهلبیت (علیهم السلام) برای پذیرفتن اقاله پاداش اخروی زیادی بیان شده است.که چند مورد آن بیان می شود.

امام صادق (علیه السّلام) فرمود:

۱- استفتاءات امام، ج ۲، ص ۱۱۴، س ۱۰۳، (انتشارات اسلامی وابسته به جامعهٔ مدرسین)، چاپ پاییز ۱۳۸۰ش

« أَيُّمَا عَبْدٍ أَقَالَ مُسْلِماً فِی بَیْعٍ- أَقَالَهُ اللَّهُ عَثْرَتَهُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ »؛(۱)

«هر عبدی که استقالهٔ مسلمانی را پذیرفته و معامله را اقاله کند، خداوند در روز قیامت استقالهٔ او را نسبت به لغزشهای او پذیرفته و اقاله می کند.»

و در حدیث دیگر از امام صادق (علیه السّلام) وارد شده است که: «أَرْبَعَهٌ یَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَیْهِمْ یَوْمَ الْقِیَامَهِ مَنْ أَقَالَ نَادِماً أَوْ أَغَاثَ لَهْفَانَ أَوْ أَعْتَقَ نَسَمَهً أَوْ زَوَّجَ عَزَباً.»(۲)

«خداوند بزرگ در قیامت به چهار دسته نظر محبت و رحمت خواهد داشت:

۱- کسی که معاملهٔ پشیمانی را اقاله کند.

۲- کسی که به کمک بیچاره ای بشتابد.

۳-کسی که بنده ای را آزاد کند.

۴- کسی که مجردی را تزویج کند.»(۳)

س: اگر فردی چند دستگاه تلفن همراه به صورت عمده بخرد و بعد متوجه شود یکی از آنها معیوب است،

ص: ۴۸

۱- وسائل الشیعه ، شیخ حر عاملی ، ج ۱۷، ص ۳۸۶، ، مؤسسه آل البیت علیهم السلام، قم - ایران، چاپ اول، ۱۴۰۹ ق

۲- . وسائل الشیعه؛ ج ۱۷، ص: ۳۸۷، شیخ حر عاملی، مؤسسه آل البیت علیهم السلام، قم - ایران، اول، ۱۴۰۹ ه ق

۳- حقوق مدنی ، ج ۲، ص: ۱۶۰، طاهری، حبیب الله ، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم - ایران، دوم، ۱۴۱۸ ه ق

آیا مشتری حقّ دارد تمام آنها را پس بدهد و کل معامله را فسخ کند؟

ج: (خیار تبعّض صفقه) دارد. اگر بخشی از کالای فروخته شده به علّتی، همچون معیوب بودن یا ملک دیگری بودن، صلاحیت معامله را نداشته باشد، خریدار می تواند معامله را به هم بزند(۱)

در ماده ۴۴۱ قانون مدنی آمده است: خیارتبعض صفقه وقتی حاصل می شود که عقد بیع نسبت به بعض مبیع، به جهتی از جهات باطل باشد. در این صورت مشتری حق خواهد داشت بیع را فسخ نماید یا به نسبت قسمتی که بیع واقع شده است قبول کند.و نسبت به قسمتی که بیع باطل بوده است ثمن را استرداد کند.

س: اگر فروشنده هنگام فروش تلفن همراه، باطری اصلی آن را عوض کند و به جای آن باطری دیگری که کیفیتش پایین تر است در آن قرار دهد؛ آیا مشتری حق فسخ دارد؟

یکی از موارد غش در معامله، موردی است که کالایی را به جای کالای دیگر تحویل دهد که در ماهیت با هم تفاوت دارند و اگر این ماهیت مقوّم مبیع است بیع باطل

۱- فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام؛ ج ۲، ص: ۱۱۹، جمعی از پژوهشگران زیر نظر سید محمود هاشمی شاهرودی، ناشر: مؤسسه دائره المعارف فقه، قم - ایران، اول، ۱۴۲۶ ه ق

است و اگر مقوّم مبیع نیست، مشتری حق فسخ دارد.(۱)

فروش کالای سوخته

س: تعمیرکار کالایی را به عنوان اسقاطی و سوخته می خرد ولی می داند که قابل تعمیر است و آن را تعمیر می کند و می فروشد آیا این کار جایز است؟

ج: اگر دروغ گفته باشد، جایز نیست چون یکی از کسب های حرام، کسب از طریق کذب و دروغ است(۲)

کپی و تکثیر نرم افزار

س: آیا تولید نرم افزار حقّی برای تولیدکنندهٔ آن ایجاد می کند؟

ج: امام خمینی(قدسّ سرّه): آنچه که متعارف شده از ثبت صنعت برای مخترع آن و منع دیگری از تقلید و تکثیر آن، شرعا اثری ندارد(۳)

مقام رهبری،آیه الله خامنه ای: احوط این است که در نسخه برداری و تکثیر نوارهای کامپیوتری که در داخل

۱- رساله آموزشی ، رهبری، ج ۲، ص ۹۹ انتشارات فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲

۲- رساله آموزشی ، رهبری، ج ۲، ص ۸۳ انتشارات فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲

۳- تحریر الوسیله ، امام خمینی، مترجم، علی اسلامی، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعهٔ مدرسین حوزهٔ علمیهٔ قم)، چاپ ۱۴۲۵ ق

تولید شده است، حقوق صاحبانشان از طریق کسب اجازه از آنان رعایت شود و در مورد خارج کشور، تابع قرارداد است(۱)

آیه الله مکارم شیرازی: تمام افرادی که جان و مال آنها محترم است، حقّ امتیازات آنها نیز محترم است.(۲)

مقدار سود حلال

س: معیار محاسبهٔ میزان سود حلال چیست؟

در مقدار سود، حدّومرزی نداریم؛ ولی دو ملاک برای تعیین قیمت می توان ارائه کرد:

۱. گران فروشی در آن صادق نباشد و انصاف رعایت شود

۲. بر اقتصاد مسلمانان ضرر و لطمه نزنند. (۳)

س: گاهی به دلیل چانه زدن بسیار مشتری، فروشنده قیمت کالا را مقداری بالا می برد و هنگام فروش، به اسم تخفیف،آن را به قیمت واقعی اش می فروشد، آیا این کار جایز است؟

ص: ۵۱

۱- أجوبه الاستفتاءات (فارسی)، سید علی خامنه ای، ص ۲۹۸، س ۱۳۴۱، انتشارات دفتر معظم له در قم، چاپ اول، ۱۴۲۴ ق

۲- استفتاءات جدید، ناصر مکارم شیرازی، ج ۳، ص: ۵۵۵، س ۱۵۴۷، انتشارات مدرسه امام علی بن ابی طالب علیه السلام، قم ، چاپ دوم، ۱۴۲۷ ق

۳- بر گرفته از سلسله درس های استاد فلاح زاده در ستاد ترویج احکام

ج: فی حد ذاته جایز است هرچند مکروه است [(۱)](#)

س: گاهی گرانی به صورت موج در بازار به وجود می آید که فروشنده اگر گران نفروشد دیگر قدرت خرید نخواهد داشت، آیا گران فروختن جایز است؟

ج: اگر این موج گرانی توطئهٔ دشمن برای بازار مسلمانان است و می خواهد به اقتصاد مسلمانان لطمه بزند گران فروختن جایز نیست، ولی اگر قیمت متعارف بازار باشد و قیمت فعلی جنس است اشکال ندارد(۲)

س: برخی فروشندگان قیمت گوشی را پایین می آورند تا مشتری جنس را بخرد ولی در عوض قیمت نرم افزارها را بالا می برد یا نرم افزارهایی که غیرضروری هستند به عنوان ضروری به مشتری می فروشد، آیا این کار جایز است؟

ج: هر نوع دروغ و کلاهبرداری جهت فروش کالا جایز نیست و در صورتی که به حد اجحاف به مشتری نرسد، مانعی ندارد. (۳)

معامله اینترنتی

س: آیا معامله به صورت اینترنتی صحیح است یا خیر؟

۱- سایت آیه الله بهجت، استفاءات، س ۸۰۹

۲- برگرفته از سلسله درس های استاد فلاح زاده در ستاد ترویج احکام

۳- سایت آیه الله بهجت، استفتاءات، س ۸۰۷

ج: اگر شروط بیع را داشته باشد، صحیح است..(۱)

س: در معاملات اینترنتی، گاهی جنس خریداری شده توسط پیک ارسال می شود و بین راه آسیب می بیند یا تلف می شود ضامن کیست؟

ج: طبق قاعده فقهی؛ قبل از رسیدن کالا به دست مشتری اگر مبیع، معیوب یا از بین برود؛ فروشنده ضامن است. چون با از بین رفتن کالا، معامله از هنگام تلف فسخ می شود؛ بنابراین اگر فروشنده در نگهداری کالا کوتاهی کرده باشد،مثلاً در نوع بسته بندی و انتخاب شرکت حمل و نقل دقت نکرده باشد، ضامن است و باید جبران کند.(۲)

و اگر هیچ اهمال و کوتاهی صورت نگرفته، بلکه به بلای آسمانی، کالاـ معیوب و یا از بین رفته باشد، با توجه به پرداخت هزینه بسته بندی، ارسال و انتخاب نوع مراسله توسط مشتری، این معنی را می رساند که تا این اندازه رساندن، با رضایت مشتری بوده، و این به منزله رسیدن جنس است، احتیاطاً مصالحه نمایند.(۳)

ص: ۵۳

۱- سایت آیه الله بهجت، استفاءات، س ۷۷۱

۲- قاعدهٔ فقهی: «کلّ مبیع تلف قبل قبضه فهو من مال بایعه ناظر به همین مطلب است

۳- سایت آیه الله بهجت، استفتاءات، س ۸۲۰

فروش کالا قبل از قبض

س: آیا پس از خریدن کالا، می توان آن را قبل از تحویل گرفتن، به دیگران فروخت؛ مثلاً اینترنتی خرید و اینترنتی فروخت؟

ج: اگر کالاـ عین است، فروش آن قبل از تحویل گرفتن، جایز است؛ اگر معامله، سلف(پیش فروش) است، فروش آن قبل از مدت معین شده برای تحویل گرفتن کالا، جایز نیست.(۱)

معامله با افراد نابالغ

س: گاهی اقتضای شغلی ایجاب می کند که یکی از دو طرف معامله، غیر بالغ باشد، آیا معامله اشکال دارد؟

ج: درصورتی که در این گونه معاملات، غیر بالغ به منزلهٔ واسطه در مبادلهٔ عوضین(کالا و پول) باشد، مانعی ندارد و میزان تا حدّی است که عنوان واسطه بر او صدق کند.(۲)

معامله با بچهٔ نابالغ، باطل است، حتّی اگر ولی به او اجازه داده باشد؛ مگر این که طرف معامله، ولیّ طفل باشد و طفل وسیلهٔ رساندن پول به فروشنده یا جنس به خریدارباشد.(۳)

ص: ۵۴

۱- استفتاءات آیه الله بهجت، سایت آیه الله بهجت

۲- استفتاءات آیه الله بهجت س ۷۷۵، سایت آیه الله بهجت

۳- توضیح المسائل ۱۳ مرجع مسئله ۲۰۸۲ - دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین سال ۱۳۸۶ ه ش

فروش کالای نجس شده

س: آیا فروش تلفن همراه نجس شده که قابل تطهیر نیست جایز است؟ آیا اعلان نجس بودن تلفن همراه واجب است؟

ج: شئ نجس از جهت امکان تطهیر، به دو صورت است:

۱. در حال نجاست، منفعت حلالی ندارد؛ مانند دارویی که نجس شده و منفعت آن منحصر در شرب است، و شرب نجس هم در غیر موارد ضرورت، حرام است؛بنابراین معامله صحیح نیست.

۲. در حال نجاست منفعت حلال دارد؛ بنابراین معامله جایز است.(۱)

و اگر قابل تطهیر باشد؛معامله جایز است، و اگر فروشنده بداند که خریدار، آن را در خوردن و آشامیدن استعمال می کند؛ باید نجاستش را به او بگوید.(۲)

خرید و فروش تلفن همراه با روکش طلا

س: آیا خریدوفروش تلفن همراهی که تزیین به طلا

۱- رسالهٔ آموزشی، سید علی خامنه ای، ج۲، ص۷، انتشارات فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲

۲- توضیح المسائل ۱۳ مرجع، مسئله ۱۴۲، ص ۹۵

شده جایز است؟

ج: پوشیدن طلا، خواه حلقهٔ انگشتری باشد یا غیر آن، برای مردان مطلقاً حرام است؛ هرچند به قصد زینت نباشد و از دید دیگران مخفی باشد.(۱)

بنابراین، پوشیدن طلا برای مردان جایز نیست ولی در مورد وسایلی که صدق پوشیدن نمی کنند، ملاک صدق زینت است، مثل اسلحه شکاری که روکشی از طلا داشته باشدکه بنابر فتوای مراجع تقلید، آیه الله سیستانی، آیه الله مکارم، آیه الله صافی : اگر زینت باشد جایز نیست.(۲)

فروش نقد و نسیه

س: اگر در معامله نسیه، زمان پرداخت پول مشخص نباشد؛ آیا معامله صحیح است؟

ج: امام خمینی(قدس سره) : اگر مدت به طور دقیق تعیین نشود و نسیه معامله شود، معامله باطل است.(۳)

آیه الله بهجت : در نسیه باید زمان مشخص باشد و اگر مدت تعیین نشود، معامله حالّ (نقد)است و فروشنده

۱- استفتاءات رهبری، س ۴۴۴، سایت رهبری

۲- سایت اسلام کوئست http://islamquest.net/fa/archive/question/fa

۳- استفتاءات امام خمینی ، ج ۲، ص ۱۲۳، س ۱۱۸، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین، پاییز ۱۳۸۰

هر وقت بخواهد می تواند مطالبه کند. (۱)

معاملات سَلَف

س: آیا فروش کالایی که هنوز در کارخانه تولید نشده جایز است؟ مثلاً شرکتی تبلیغ کالایی را می کند که به زودی روانه بازار می کند و مشتری به فروشنده سفارش خرید کالا را به صورت بیع سلف می دهد، آیا این معامله جایز است؟

ج: اگر مشتری پول را بقصد تملیک به بایع داده و بایع هم بقصد تملک پول را دریافت نموده باشد، معامله صحیح است. (۲)

س: اگر خریدار گوشی تلفنی را خرید و از فروشنده بخواهد که جنس را برایش نگهداری کند، فروشنده تا چه زمانی باید آن را نگهدای کند؟

ج: اگر مشتری پول جنسی را که نقد خریده تا سه روز ندهد و فروشنده هم جنس را تحویل نداده باشد، و اگر مشتری شرط نکرده باشد که دادن پول را تأخیر بیندازد و شرط تأخیر جنس هم نشده باشد، فروشنده می تواند

۱- سایت آیه الله بهجت، استفتاءات، فروش نقد و نسیه، س ۸۳۰

۲- مجمع المسائل ، سید محمد رضا موسوی گلپایگانی، ج ۲، ص: ۴۱، ، دار القرآن الکریم، قم ، چاپ دوم، ۱۴۰۹ ق

معامله را به هم بزند (خیار تأخیر).(۱)

تغییر بسته بندی کالا

س: گاهی کالا از حالت بسته بندی اولیه درکارخانه، خارج می شود، آیا جایز است ظاهرش را مانند پلمپ کارخانه کرد و به همین عنوان فروخت؟

ج: یکی از موارد حرام در معاملات ، غش در معامله است یعنی هر معامله ای که در ثمن و مثمن فریب و خدعه ای باشد.

بنابراین اگر کالا صدق مال مغشوش نکند، و یا تصرف در بسته بندی مشهود باشد، معامله آن با همان عنوان اشکال ندارد(۲)

ص: ۵۸

۱- توضیح المسائل (امام خمینی)؛ ص: ۴۳۷، مسئله ۲۰۱۳،چاپ اول، ۱۴۲۶ ق

۲- رساله آموزشی، رهبری، ج ۲، ص ۹۷، انتشارات فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲

بخش چهارم: احکام تعمیرکاران

اشاره

ص: ۵۹

تعیین دستمزد

س: قیمت تعمیرات گوشی بر چه مبنایی است؟

ج: قیمت گـذاری انواع تعمیرات در کشور، غالباً توسط اتحادیه ها صورت می گیرد و هر منطقه ای هم قیمت خاص خود را دارد؛ ولی ملاک و معیار کلی قیمت گـذاری در هر تعمیری، بستگی به مدت زمانی که تعمیرکار برای آن وقت می گذارد و سختی کار و میزان ریسک و خطر خراب شدن گوشی، تعیین می شود.

س: آیا تعمیرکار با بازکردن گوشـی و نظر کارشناسـی دادن، بدون اینکه تعمیری صورت انجام دهد، تعمیرکار مستحق اجرت می شود؟

ج: هرگاه کسی بر حسب امر دیگری اقدام بعملی نماید عامل، مستحق اجرت عمل خود، خواهد بود. (۱)

ص: ۶۱

۱- حقوق مدنی،، سید حسن امامی، ، ج ۱، ص: ۴۱۳، ، انتشارات اسلامیهٔ، تهران

در اجارهٔ خود انسان برای کار؛ کارگر، استحقاق اجرت مثل کارش را دارد(۱)

ضامن بودن تعمیرکار

س: آیا تعمیرکاری که گوشی تلفن را خراب کرده، ضامن است؟

ج: هرگاه صنعتگر چیزی را که گرفته ضایع کند ضامن است.(۲)

نگاه به عکس و فیلم

س: آیا نگاه کردن به عکس و فیلم خصوصی داخل گوشی برای تعمیرکار جایز است؟

ج: در حوزه زندگی انسان ،یک حریم خصوصی وجود دارد که انتظار دارد دیگران بدون رضایت او، به آن قلمرو وارد نشوند،نگاه و نظارت نکنند، به اطلاعات آن دسترسی نداشته باشند؛ اطلاعات داخل تلفن همراه، عکس، فیلم، جزء این قلمروست.(۳)

۱- تحریر الوسیله ، امام خمینی ، مترجم: علی اسلامی، ج ۲، ص: ۴۹۹، ، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ، چاپ ۱۴۲۵ ق

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۳۳۵، مسئله ۲۲۰۰، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعه مدرسین،)چاپ تابستان ۸۶

۳- حریم خصوصی شهروندان در اندیشه امام خمینی ، رجایی غلامعلی ، فکوری محمد، پژوهشنامه متین، پاییز ۹۰، شماره ۵۲

بنابراین نگاه کردن به عکس و فیلم خصوصی، بدون اجازه صاحب آن، ورود به حریم خصوصی افراد است و حرمت آن عقلاً و عرفاً وشرعاً بر کسی پوشیده نیست و آیه ۱۲ سوره حجرات که می فرماید: تجسس نکنید شامل این مورد هم می شود و روایات متعددی وارد شده که نهی می کند از ورود به حریم خصوصی افراد مانند روایت امام صادق (علیه السلام) از رسول خدا(صلی الله علیه و آله وسلم) که می فرماید: «نَهَی أَنْ یطَّلِعَ الرَّجُلُ فِی بَیتِ جَارِهِ» (۱)

رسول خدا(صلی الله علیه و آله و سلم) نهی کرد که کسی به خانهٔ همسایهٔ خودش سرک بکشد.

و همچنین می فرماید: مَلْعُونٌ مَنِ اطَّلَعَ عَلَی جَارِهِ (۲)(ملعون است کسی که به خانه همسایه سرک بکشد.)

در اینجا از تصرف در حریم خصوصی دیگران به معنای اطلاع و آگاهی از آن نهی شده است. اطلاع و آگاهی نوعی تصرف است.

اما چرا سرک کشیدن به خانه همسایه، حرام است؟ چون ممکن است، شخص اموری در خانه خود نگهداری

۱- وسائل الشیعه؛ ج ۲۹، ص: ۶۷، عاملی، حرّ، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، مؤسسه آل البیت علیهم السلام، قم - ایران، اول، ۱۴۰۹ ه ق

۲- الجعفریات - الأشعثیات، محمد بن محمد اشعث کوفی، ص: ۱۶۴، مکتبه نینوی الحدیثه، تهران

کند که مایل نیست دیگران باخبر شوند، یا در حال خاصّی باشد که نمی خواهد کسی او را در آن وضعیت مشاهده کند.

ممکن است این حکم شامل همه مکان هایی که خصوصیتی مانندخانه دارند، بشود؛ بنابراین اطلاعات خصوصی درون تلفن همراه، یکی از مصادق مسائل خصوصی است که باید از نگاه کردن بدون اجازه صاحبش اجتناب کرد.

و اما نگاه به عکس و فیلم و... نگاه کردن به هر چیزی یا هر کسی به قصد لذّت جنسی با خوف افتادن در گناه حرام است.(۱)

تعویض قطعات تلفن همراه با قطعات کهنه

س: یکی از کارهایی که در تعمیرات گوشی صورت می گیرد این است که قطعه خراب را با قطعه کارکرده و دست دوم تعویض می کنند و هزینهٔ قطعه نو را از مشتری می گیرند، آیا این کار جایز است؟

ج: غشّ در معامله،حرام است، یعنی فروختن جنسی که با چیز دیگر مخلوط شده، در صورتی که معلوم نباشد و

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۹۷۱، س ۱۱۸۲، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین، تابستان ۸۶

فروشنده هم به خریدار نگوید(۱)

یکی از موارد غش در معامله، ذکر صفت پسندیده برای جنسی که این صفت را ندارد،(۲)

مثلاًـ فروختن جنس کهنه را به جای جنس نو، اگر از مشتری پنهان کند در حکم غش در معامله است و اگر آن صفت مقوم کالا باشد، معامله باطل و اگر مقوم نباشد مشتری حق فسخ دارد.

اجناس کهنه به جای نو

پرسش :آیا می توان اجناس کهنه را رنگ کرد، به گونه ای که ظاهر و باطن آن با جنس نو تفاوتی نکند و آن را به جای جنس نو به مشتری فروخت؟

ج: اگر غشّ در معامله شود، جایز نیست.(۳)

اجناس جای مانده از مشتری

س: حکم وسیله ای که از مدّتها پیش جهت تعمیر در نزد تعمیرکار می باشد و برای تحویل گرفتن آن هیچ اقدامی نشده است، چیست؟

چنانچه صاحبانش را می شناسد باید به آنها برگرداند و اگر نمی شناسد، باید تحقیق کند، هرگاه از پیدا کردن

۱- توضیح المسائل (امام خمینی)؛ ص: ۴۲۱، مسئله ۱۹۴۸

۲- رساله آموزش، رهبری، ج ۲، ص ۹۹

۳- سایت آیه الله بهجت، استفتاءات، س ۸۱۴

صاحبانش مأیوس گردد می تواند آن را بفروشد و قیمت آن را به فقیر بدهد.(۱)

بهترین کار این است که تعمیرکاران به افراد رسید بدهند و شماره تلفن هم بگیرند. البته این کار واجب نیست ولی کار خوبی است و از زحمت و مشقت پیدا کردن صاحب مال جلوگیری می کند.

تأخیر در تحویل دادن کالا به مشتری

س: اگر تعمیرکار گوشی را در زمان تعیین شده تحویل ندهد، آیا مشتری حقّ فسخ دارد؟ اگر به مشتری از بابت این تأخیر ضرری برسد، آیا تعمیرکار ضامن است؟

ج: اگر در ضمن عقد، شرط کرده باشند که مشتری در زمان خاصی گوشی را تعمیر کند وتحویل بدهد، اگر تعمیرکار در آن زمان، گوشی را تحویل ندهد، مشتری به عنوان خیار تخلف شرط، حقّ فسخ دارد. (۲)

بنابر ماده ۲۲۱ قانون مدنی، تعهد به جبران خسارت، چه بر اساس تصریح در قرارداد، چه بر اساس آنچه

۱- استفتاءات جدید؛ ناصر مکارم شیرازی، ج ۲، ص: ۴۰۵، س ۱۱۶۸، ، انتشارات مدرسه امام علی بن ابی طالب علیه السلام، قم - ایران، دوم، ۱۴۲۷ ق

۲- توضیح المسائل ۱۳ مرجع، ج ۲، مسئله ۲۱۲۴، ص ۲۳۸، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعه مدرسین)

عرف رایج مقرر می داند و چه در مواردی که قانون الزام کند، قابل مطالبه است؛ مشروط به اینکه طرف تعهد قرارداد، تعهدی را مبنی بر انجام یا عدم انجام کاری برعهده گرفته باشد.

ص: ۶۷

بخش پنجم: احکام مصرف کنندگان

اشاره

ص: ۶۹

شارژ تلفن همراه از برق اماکن عمومی

س: آیا شارژ تلفن همراه از برق اماکن عمومی، مانند مساجد، بیمارستان ها، اشکال دارد؟

ج: استفاده از برق مسجد برای کارهای شخصی جایز نیست(۱)

البته در بعضی از مکان های عمومی اجازه می دهند؛ حتی محلی برای شارژ گوشی در نظر می گیرند، ولی برای استفاده از برق مکان هایی که نمی دانیم اجازه داده اند یا خیر، باید اجازه گرفت.

فیلم برداری از حوادث

س: آیا فیلم برداری از اتفاقات و حوادثی که برای مردم می افتد جایز است؟

ص: ۷۱

۱- أجوبه الاستفتاءات رهبری، آیه الله خامنه ای ص: ۵۰۵ ، س ۲۰۴۸. ناشر:دفتر معظم له در قم، چاپ اول، ۱۴۲۴ ه ق

ج: در اسلام، یک قاعده کلی به نام قاعده «اصاله الحِلّ» وجود دارد. بر اساس این قاعده، تا زمانی که در شرع، دلیلی بر حرمت عملی نداشته باشیم؛ انجام آن عمل، حلال و جایز است؛ یعنی اصل اولیه در مورد هر

عملی، حلّیت است؛ مگر آن که خلاف آن ثابت شود؛ البته تشخیص این مورد، بر عهدهٔ فقیه است و در نتیجه، دربارهٔ بسیاری از اکتشافات، مشاغل و فنون جدید، وقتی از فقیهی پرسش می شود، وقتی دلیلی بر حرمت آن نیافت، جواب می دهد که «فی نفسه حلال است»؛ یعنی تا زمانی که حرام دیگری در ضمن آن واقع نشود، مشکلی ندارد. عکاسی هم جزء همین مقوله است؛ یعنی اصل عکاسی یا فیلم برداری، به خودی خود، حلال است؛ اما مهم، توجه در جزئیات و ریزه کاری های آن است.

اصل عکاسی، نیاز به رضایت افراد ندارد؛ اما اگر عکاسی، بدون اجازه که موجب اذیت افراد شود یا عکاسی از مکان های خصوصی افراد، مصداق تصرف در ملک آنها باشد، یا به قصد عیب جویی و انتشار آن باشد، جایز نیست حکم چاپ و تکثیر عکس هم همین است.

البته عکاسی از برخی مکان های دولتی و مراکز نظامی و... که بر اساس مقررات، ممنوع اعلام شده، به خاطر زیر

پا گذاشتن قانون و مقررات، جایز نیست.(۱)

تصویربرداری از حریم خصوصی دیگران

س: آیا تصویربرداری از منازل دیگران و انتشار آن، جایز است؟

ج: ورود به حریم خصوصی اشخاص بدون اجازه، شرعاً جایز نیست، اگر چه عنوان تجسّس بر آن منطبق نباشد؛ و گرفتن فیلم و عکس و مانند آن به صورت مخفیانه، شرعاً حرام و انتشار آن حرام دوم است.(۲)

ضبط صدای دیگران بدون اجازه

س: آیا ضبط کردن صدای دیگران (بدون قصد هیچگونه استفاده سوء) نیازمند کسب اجازه و دادن اطلاع است؟ در مورد عکس و فیلم چطور؟

ج: موارد مختلف است، اگر صحبت و حضور در جلسه عمومی و در ملأ عام نباشد، ضبط صدا و برداشتن عکس و گرفتن فیلم بدون اجازه طرف جایز نیست.(۳)

ص: ۷۳

۱- سایت پرسمان احکام ، http://porseman.net/node/

۲- سایت رهبری، استفتائات جدید، احکام برخی گناهان ، تجسس و خبرچینی

۳- سایت رهبری، استفتائات جدید، احکام برخی گناهان ، تجسس و خبرچینی

تفتیش وسایل فرزند

س: آیا پدر و مادر اجازه دارند وسایل شخصی فرزندشان را تفتیش کنند؛ مانند تفتیش محتویات گوشی؟

ج: اگر فرزند نابالغ باشد اشکال ندارد، و در صورت بلوغ اگر احتمال امر مهمی را می دهند که با سرنوشت فرزند ارتباط دارد و درصدد هدایت و نجات او باشند در این صورت پدر می تواند تفتیش کند.(۱)

عقد و طلاق پیامکی

س: آیا عقد و طلاق پیامکی صحیح است؟

ج: در عقددائم و موقت باید صیغه خوانده شود. بنابراین،عقد، پیامکی صحیح نیست.(۲)

و در طلاق هم باید صیغهٔ طلاق با لفظ عربی صحیح خوانده شود و دو مرد عادل آن را بشنوند، بنابراین، در طلاق پیامکی هم صحیح نیست.(۳)

سلام و جواب پیامکی

س: آیا جواب سلام پیامکی واجب است؟

۱- سایت ایه الله سبحانی، احکام شرعی، احکام معاشرت و روابط اجتماعی

۲- توضیح المسائل ۱۳ مرجع، ص ۴۵۰، مسئله، ۲۳۶۳، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین، چاپ سیزدهم، ۱۳۸۶

۳- همان، ص ۵۲۲، مسئله ۲۵۰۸

ج: در وجوب پاسخ به سلام کتبی یا با واسطه اختلاف است.

رهبری آیه الله خامنه ای می فرماید: احتیاط در جواب دادن است.(۱)

آیه الله مکارم می فرماید: در صورتیکه تولید مزاحمتی نکند، سلام را باید پاسخ گفت مگر اینکه ثابت شود او قصد جدّی برای سلام ندارد.(۲)

آیه الله تبریزی می فرماید: واجب نیست.(۳)

قول و قرار پیامکی

س: آیا عمل به قول و قرار پیامکی واجب است؟

ج: خلف وعده دو صورت دارد

۱. در مورد وعده ای که می دهد، می داند تخلف می کند، این کذب و دروغ محسوب می شود.

۲. در مورد وعده ای که می دهد، نمی داند تخلف می کند، این کذب و دروغ محسوب نمی شود.(۴)

۱- سایت رهبری، استفتاءات جدید، جواب دادن به نامه
۲- سایت آیه الله مکارم،معاشرت
۳- توضیح المسائل مراجع م ۱۱۳۹(فتوای آیه الله تبریزی)، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین، چاپ سیزدهم، ۱۳۸۶
۴- رساله آموزشی ، رهبری، ج۲ص ۸۶، ناشر، فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)

پیامک دروغ به قصد شوخی

س: آیا ارسال پیامکی دروغ به قصد شوخی جایز است؟

ج: ارسال پیامک دروغ به صورت شوخی دو صورت دارد:

۱. گاهی خبری خلاف واقع را پیامک می کند و مقصودش این است که افراد را بخنداند، در این اخبار، هزل و شوخی وجود ندارد بلکه دروغی گفته است و مسلماً حرام است.

۲. خبر کذب داده نمی شود، بلکه خود کذب، شوخی و هزل است؛ مثل لطیفه و متل هایی (جُک) که بین مردم متداول است، این نوع از هزل، حرام نیست.(۱)

برداشت از حساب کاربران جهت دریافت پیامک

س: آیا شرکت مخابرات جهت ارسال پیامک تبلیغاتی می تواند مبلغی از حساب کاربرانی که پیامک را دریافت می کنند، برداشت کند؟

ج: بدون جلب رضایت کاربران برای دریافت پیامک تبلیغاتی، برداشت پول به هر عنوانی که باشد، جایز

ص: ۷۶

۱- رساله آموزش ۲، رهبری، ص ۸۷، ناشر، فقه روز وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی، اول ۹۲

نیست.(۱)

کاربردهای نامشروع

قمار

مسابقات پیامکی

نوعی مسابقه وجود دارد به نام مسابقات پیامکی. این مسابقات در قالب پرسش و جواب برگزارمی شود. روال کار در این گونه مسابقات بدین گونه است که افراد، با جواب دادن به پرسشی که اصولاً ـ خیلی آسان طرح می شود؛ وارد مرحله قرعه کشی مسابقه می شوند. محل تأمین هزینه های جوایز برندگان این گونه مسابقات معمولاً از شرکت کنندگان اخذ می شود که باعث می شود مسابقه به قمار تبدیل شود.

اگر هزینه جوایزی که به برندگان اهدا می شود از محلی غیر از پول شرکت کنندگان در مسابقه باشد، به نظر می رسد شرکت در این مسابقات مشکل شرعی ندارد؛ اما معمولاً هزینه های جوایز از محل هزینهٔ پیامک ها تأمین می شود که باعث عدم جواز شرکت در این مسابقات می شود.

۱- لَا یَحِلُّ مَالُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِطِیبَهِ نَفْسٍ مِنْهُ، مال مسلمان بر کسی حلال نیست مگر با رضایت صاحب مال(وسائل الشیعه؛ ج ۱۴، ص: ۵۷۲)

مسابقات قرعه ای (بخت آزمایی)

اساس شکل گیری مسابقات قرعه ای ، احتمال است. شرکت کنندگان در این مسابقات به مهارت و فعالیت خاصی نمی پردازند؛ بلکه با پرداخت مقداری هزینه، شانس و اقبال خود را امتحان می کنند. بخت آزمایی که در اصطلاح انگلیسی به آن «لاتاری» گفته می شود، نوعی قمار دسته جمعی است که به علت جذابیت جوایز آن، در حال گسترش روزافزون است.

گاهی برگزارکنندگان این مسابقات برای تطهیر این نوع فعالیت، به صورت نمادین اقدام به اعمال عام المنفعه و خیرخواهانه می کنند که باعث از بین رفتن حرمت بخت آزمایی و قمار نمی شود؛. چون ماهیت این مسابقات، همان بلیت بخت آزمایی است.(۱)

پیش بینی مسابقات ورزشی

در برخی سایت های پیش بینی مسابقات ورزشی که در حال گسترش روزافزون است، افراد با عضو شدن و پرداخت مبالغی قادر به پیش بینی مسابقات ورزشی، به خصوص مسابقات فوتبال می شوند. معمولاً در این گونه پیش بینی ها که به صورت هفتگی، ماهیانه و سالیانه

۱- توضیح المسائل، ۱۳ مرجع، ص ۷۹۳، مسئله؛ ۲۹۶۷، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعه مدرسین) چاپ ۱۳۸۶

برگزار می شود،افراد شرکت کننده درمسابقه به پیش بینی نتایج بازی های لیگ های داخلی و خارجی می پردازند.

شیوۀ عملکرد این سایت اینگونه است که افراد با پرداخت مبالغی به پیش بینی مسابقات می پردازند.و در صورت درست حدس زدن نتیجۀ مسابقه، در لیست قرعه کشی قرار می گیرند.

شرط بندی در مسابقات به این صورت که طرف های مسابقه قرار بگذارند هر کس بازنده شد چیزی را به برنده بدهد یا کاری برای او انجام دهد، چنین شرط بندی حرام است، همچنین اگر تماشاگران با همدیگر شرط بندی کنند حرام است. این حرمت برای شرکت کننده های مسابقات اسب دوانی و تیراندازی استثنا شده است. اگر دولت، ارگان، مؤسسه یا شخص سومی به عنوان هدیه، یا عنوان دیگر،جایزه ای به برنده بدهد، مسابقه، شرط بندی نیست و اشکالی ندارد. اما اگر ابتدا، مبلغی جهت انجام هزینه های مسابقه از طرفین مسابقه گرفته شود و بخشی از جایزه ازآن تأمین گردد، چون جایزه از اموال بازنده گرفته شده، شرط بندی و حرام است.

کسانی که وارد سایت می شوند و مبلغی پرداخت کرده و نتیجه مسابقات را پیش بینی می کنند؛ اگر نظر صحیح بدهند، مبلغی دریافت می کنند، مرتکب شرط بندی

ص: ۷۹

حرام شده اند.و دادن مبلغی به مؤسسات خیریه توجیهی برای انجام دادن کار حرام نیست.(۱)

مجازات قماربازان دایرکنندگان قمارخانه

اشاره

شماری از مواد قانون مجازات اسلامی در جرم قمار، عبارت اند از:

ماده ۷۰۵

قماربازی با هر وسیله ای ممنوع و مرتکبین آن به یک تا شش ماه حبس و یا تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می شوند و در صورت تجاهر به قماربازی به هر دو مجازات محکوم می شوند.

ماده ۷۰۶

هر کس آلات و وسایل مخصوص به قماربازی را بخرد یا حمل یا نگهداری کند به یک تا سه ماه حبس یا تا پانصد هزار تا یک میلیون و پانصد هزار ریال جزای نقدی محکوم می شود.

ماده ۷۰۸

هر کس قمارخانه دایر کند یا مردم را برای قمار به آنجا دعوت نماید به شش ماه تا دو سال حبس و یا از سه میلیون تا دوازده میلیون ریال جزای نقدی محکوم می شود.

۱- برگرفته از سایت اسلام کوئست http://islamquest.net

ماده ۷۰۹

تمام اسباب و پول های متعلق به قمار، حسب مورد، معدوم یا به عنوان جریمه ضبط می شود.(۱)

فتوای مراجع تقلید دربارهٔ پیش بینی نتایج جام جهانی فوتبال:

آیه الله صافی گلپایگانی: به نظر این جانب، پول گرفتن در مقابل پیش بینی مسابقات، اکل مال به باطل است و جایزه نیست.

مقام رهبری آیه الله خامنه ای:این عمل که افرادی با پرداخت پول در مسابقه شرکت نموده و به افرادی که صحیح پاسخ داده اند، مبلغی پرداخت شود، حکم برد و باخت را دارد و جایز نیست.

آیه الله مکارم شیرازی: اگر از شرکت کنندگان در مسابقه پولی نمی گیرند، بلکه برگزارکنندگان مسابقه به برندگان جایزه می دهند، گرفتن جایزه اشکال ندارد.(۲)

لازم به ذکر است که لازمه شرکت در مسابقات، فرستادن پیامک و پرداخت هزینهٔ پیامک است.

آیت الله بهجت: اگر جوایز از اموال بازنده تهیه شود و به برنده داده شود، حرام است .(۳)

ص: ۸۱

۱- قانون مجازات اسلامی-تعزیرات و مجازات های بازدارنده مصوب ۶/۳/۷۵

۲- استفتائات جدید، ج ۲، ص ۲۳۶، س ۷۲۸

۳- استفتاءات آیه الله بهجت ، ج ۴، ص: ۵۵۶، س۶۴۵۳، ، دفتر حضرت آیه الله بهجت، قم - ایران، چاپ اول، ۱۴۲۸ ق

ارتباط پیامکی با نامحرم

س: آیا ارتباط پیامکی با نامحرم اشکال دارد؟

قبل از هر چیز توجه به چند نکته لازم و ضروری است

۱. یکی از غرایز قوی در انسان شهوات جنسی است که اگر طغیان و سرکشی کند، کنترل آن ناممکن یا مشکل خواهد بود.

۲. بروز و ظهور و غلبه غریزه ی شهوانی در انسان به صورت پلکانی و تدریجی است، و به تعبیر قرآن کریم شیطان از طریق سیاست گام به گام به هدف خود می رسد.(۱)

به همین جهت جلوگیری از وسوسه های شیطانی در ابتدای امر و قدم اوّل آسان است چون هنوز موقعیت شیطان و غرایز شهوانی ضعیف است، ولی اگر فردی در قدم اول از شیطان و هوی و هوس تبعیت کند، موقعیت خود را در مقابله با آنها تضعیف نموده و باعث تقویت نیروهای شیطانی و غرایز شهوانی خواهد شد. و در آن صورت مقاومت مشکل تر خواهد شد. به عبارتی همیشه پیش گیری راحت تر از درمان است.

نتیجه این که بهتر است از رابطه داشتن با نامحرم

ص: ۸۲

۱- سوره بقره، آیه ۱۶۸، (وَ لا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبينٌ)

اجتناب کرد.

استفتایی که از دفتر مراجع عظام در این زمینه شده ، به شرح ذیل است:

۱. چت کردن با جنس مخالف و رد و بدل کردن صحبت های معمولی چه حکمی دارد؟

همه مراجع: در صورتی که خوف فتنه و کشیده شدن به گناه وجود داشته باشد جایز نیست.

۲. شوخی کردن با نا محرم چه حکمی دارد؟

همه مراجع: اگر با قصد لذت (جنسی) باشد و یا بترسد به گناه بیفتد، جایز نیست.(۱)

تذکر نکته ای در پایان ضروری است: آن چه بیان شد یک حکم کلی است و از این جهت فرقی بین انواع شوخی(شوخی از طریق چت و پیام کوتاه و...) و بین انواع نامحرم ها (هم کلاسی ها و غیر آن)، وجود ندارد یعنی؛ اگر شوخی با نامحرم، به قصد لذت باشد یا خوف فتنه و کشیده شدن به گناه وجود داشته باشد، از حکم حرمت برخوردار است اگر چه آن نامحرم هم کلاسی باشد و این شوخی هم از طریق پیام کوتاه، انجام شده باشد.

۱- برگرفته از سایت اسلام کوئست ، http://islamquest.net ، رساله ی دانشجویی، ص۱۹۱و۱۹۲

مزاحمت تلفنی و پیامکی

گاهی نصف شب، پیامکی، خواب اهل خانه را آشفته می کند و وقتی متوجه می شوی که پیامک بازرگانی یا شوخی بی موقعی بوده، آشفته تر می شوی.

چنین مواردی، مصداق اذیت و آزار مؤمن است، که در پیشگاه خداوند متعال ، گناه بزرگی است.

امام صادق(علیه السلام) فرمودند:

مَنْ أَعَانَ عَلَى مُؤْمِنٍ بِشَطْرِ كَلِمَهٍ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ آيِسٌ مِنْ رَحْمَتِي(۱)

(هر کس با کلمه ای به مؤمنی زیان برساند، روز قیامت، خدا را در حالی ملاقات می کند که میان دو چشمش نوشته شده است: ناامید از رحمت من!)

ایجاد مزاحمت و مردم آزاری راه های مختلفی دارد که یکی از آنها پیامک های زننده و بدموقع است.

اشاعه فحشا

س: مصادیق اشاعه فحشا کدامند؟

ج: از مصادیق آن می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. عیبی را به دروغ به کسی نسبت دادن و پخش

۱- الكافي ج ۲، ص: ۳۶۸، کلینی، ابو جعفر، محمد بن یعقوب، دار الکتب الإسلامیه، تهران - ایران، چهارم، ۱۴۰۷ ه ق

کردن آن بین مردم؛

۲. پخش کردن عیب فردی میان مردم که مصداق غیبت است؛

۳. گناهی را علنی و در میان مردم انجام دادن، مثلاً گذاشتن موسیقی های مبتذل، پخش عکس و فیلم خصوصی افراد در وبلاگ ها؛

۴. فرستادن بلوتوث غیراخلاقی.(۱)

پخش شایعه

واژه « شایعه» از ریشهٔ «شاع» به معنای پخش کردن است.

در قرآن درباره پخش شایعه می فرماید:

(لَّئِن لَّمْ یَنتَهِ الْمُنَفِقُونَ وَ الَّذِینَ فِی قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَ الْمُرْجِفُونَ فِی الْمَدِینَهِ لَنُغْرِیَنَّک بِهِمْ ثُمَّ لَایجُاوِرُونَک فِیهَا إِلَّا قَلِیلًا)(۲)

(اگر منافقان و آنان که در دل هایشان بیماری است، و آنان که اخبار دروغ و شایعات بی اساس در مدینه پخش می کنند، دست از کار خود برندارند، تو را بر ضد آنان می شورانیم، سپس جز مدت کوتاهی نمی توانند کنار تو

۱- برگرفته از سایت پرسمان احکام porseman.mihanblog.com

۲- سورهٔ احزاب آیه ۶۰

در این شهر بمانند.)

«مرجفون»، کسانی اند که شایعه پخش می کنند.

شایعه در اصطلاح، خبر یا اطلاعات تأیید نشده ای است برای ایجاد باور نزد دیگران، معمولاً از فردی به فردی دیگر به طور شفاهی و بدون هیچ گونه اطمینان و دلیل و مدرک کافی انتقال می یابد.

بیشتر شایعات اطلاعاتی مبالغه آمیز، نادرست و غیرمنطقی است که از فرد یا افرادی به فرد یا افرادی دیگر به صورت سلسه وار منتقل می شود. شایعه بیشتر به وسیلهٔ افراد ساده لوح منتقل می شود.

ساختن و پخش شایعات از مهم ترین شاخه های «جنگ روانی» است. هنگامی که دشمن قادر نیست از طریق رویارویی، صدمه ای وارد کند، به پخش شایعات روی می آورد و از این طریق، افکار عمومی را نگران و از مسائل ضروری و حساس منحرف می کند. شایعه سازی، از سلاح های مخرب برای جریحه دار ساختن حیثیت نیکان و پاکان و پراکنده ساختن مردم از اطراف آنان است. در دههٔ اخیر، پخش شایعه از طریق فرستادن پیامک، شتاب بیشتری گرفته است.

غیبت و تهمت پیامکی

یکی از گناهان بزرگ، غیبت است که در فرهنگ

دینی، از آن نهی شده است. کیفرهای فراوانی برای غیبت کنندگان در قرآن و روایات ذکر شده است.

خداوند متعال در قرآن می فرماید: وَ لَا تجَسَّسُواْ وَ لَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَيحُبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَ اتَّقُواْ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيم(۱)

(و از یکدیگر غیبت ننمایید، آیا یکی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده اش را بخورد؟ بی تردید [از این کار] نفرت دارید، و از خدا پروا کنید که خدا بسیار توبه پذیر و مهربان است.)

امام صادق می فرماید: «وَ الْغِيبَةُ تَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ- أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ ع الْمُغْتَابُ هُوَ آخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِنْ تَابَ وَ إِنْ لَمْ يَتُبْ فَهُوَ أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ النَّار»

غیبت کردن اعمال نیکوی آدمی را محو می کند چنان که آتش هیزم را می خورد. خداوند متعال به حضرت موسی وحی فرمود: شخص غیبت کننده آخرین کسی است که داخل بهشت می شود اگر توبه کند، و اگر توبه نکرد او نخستین کسی خواهد بود که داخل آتش شود(۲)

ص: ۸۷

۱- سوره حجرات آیه ۱۲

۲- مصباح الشریعه، ترجمهٔ مصطفوی ص ۲۰۵، انجمن اسلامی حکمت و فلسفه ایران، تهران، چاپ: اول ، ۱۳۶۰

اما اینکه چه چیزهایی صدق غیبت می کند باید گفت:

ذکر هر عیب و نقص از انسان، غیبت است؛ اعم از اینکه آن عیب و نقص در دین او باشد یا در دنیای او، صفتی از صفات او باشد یا فعلی از افعال او یا کلامی از او صادر شده باشد، یا در خلقت و جسم او.

معیار و ملاک صدق غیبت، عبارت است از کشف امر مستور، اگر مستور باشد، گفتن آن غیبت است. امّا اگر ظاهر باشد، صدق غیبت نمی کند.

مراد از ستر و کشف در اینجا، ستر و کشف برای خصوص مخاطب نیست، بلکه ستر و کشف عرفی است، مستور عرفی آن است که معمولاً ـ کسی از آن عیب خبر ندارد یا بیشتر مردم اطلاعی ندارند.و مکشوف عرفی آن است که مردم معمولاً ـ می دانند این شخص دچار این عیب یا نقص است؛ اگر چه عده ای هم بی اطلاع باشند بنابراین ذکر امری که مستور عرفی است، غیبت است و ذکر امری که مکشوف عرفی است حتی نزد کسانی که اطلاع ندارند هم غیبت نیست.(۱)

یکی از موارد غیبت ضبط مکالمات تلفنی به قصد ضبط وثبت خطای فرد ونشان دادن به دیگران است.

۱- رساله آموزش، رهبری، ج ۲، ص ۶۷

تمسخر

هر روز هزاران هزار پیامک درباره تمسخر افراد یا قومیّت ها ارسال و دریافت می شود.

تمسخر یعنی ریشخند کردن به معنای تحقیر فردی یا قومی یا باوری است.

برخی با ارسال پیامک های طنز، اصول و آموزه های دینی را بی ارزش جلوه می دهند و آن را تمسخر می کنند.

تقلید از لهجه های مختلف

تقلید از لهجه های مختلف، در صورتی که برای تمسخر و استهزاء باشد، در حرمت آن هیچ شکی نیست؛ اگر چه غیبت نیست؛ چون این لهجه خاص، امر مستوری نیست. علاوه بر اینکه اصلاً عیب نیست؛ به همین سبب غیبت نیست. امّا اگر از روی تمسخر و استهزاء باشد، حرام است، فرقی نمی کند که لهجه منطقه ای را تقلید کند، یا شخص خاصی را، تنها تفاوت در این است که اگر غرض او تقلید لهجه عموم باشد، این اهانت به همه آن جمعیت می شود که طبعاً آثار خاص خودش را دارد؛ مثلاً اگر بخواهد طلب حلالیت کند، بایستی از یکایک آنها حلالیت بطلبد، ولی اگر تقلید لهجه برای تمسخر نیست،

حرام نیست.(۱)

پیامک های قداست شکن

برخی از شوخی ها متوجه موضوعات دینی و آموزه های سعادت بخش مذهبی می شود و هرچند که شاید انگیزه بهره گیرندگان از چنین شوخی ها و مزاح هایی، فقط تفریح و خنداندن مخاطب باشد، ولی در ماهیت آن ها وهن دین نهفته است.

برخی افراد به قصد تخریب اعتقادات مذهبی مردم، با ارسال پیامک های طنز به تمسخر عاشورا ، محرم، روزه و ..می پردازند. برخی نیز پس از دریافت این پیامک ها، فریب می خورند و فقط برای خنداندن دیگران، آنها را برای دوستان و آشنایان خود می فرستند و ناخواسته، آلت دست دشمنان دین می شوند. این روش، سیر، برخی کافران در صدر اسلام بوده است. قرآن کریم جهت مبارزه با آنان به مؤمنان دستور داد که از سیره نادرست آنان پرهیز کنند:

(یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنُوا لا تَتَّخِذُوا الَّذینَ اتَّخَذُوا دینَکُمْ هُزُواً وَ لَعِباً مِنَ الَّذینَ أُوتُوا الْکِتابَ مِنْ قَبْلِکُمْ وَ الْکُفَّارَ أَوْلِیاءَ وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ کُنْتُمْ مُؤْمِنینَ) (۲)

(ای کسانی که ایمان

ص: ۹۰

۱- همان، ص ۶۸

۲- سوره مائده آیه ۵۷

آوردید، کافران و اهل کتابی را که دین شما را به تمسخر گرفته و بازیچه اش پنداشته اند، دوستان خود مگیرید و از خدا بپرهیزید؛ اگر ایمان دارید.)

آلودگی صوتی

هر نوع صدایی که انسان تمایل به شنیدن آن نداشته باشد و به گونه ای نسبت به آن احساس آزردگی کند یا سبب ایجاد آسیب و اختلال اعصاب شنوایی شود، آلودگی صوتی شناخته و تعریف می شود.

هر فردی هنگام گوش کردن به صدای موسیقی، تلویزیون یا رادیو، باید مراعات حال اطرافیان خود را بنماید، چون شاید آنچه برای ما صدایی دل نشین است برای دیگری آزاردهنده باشد.

اگر فردی از هدست یا هدفن استفاده می کند یا در فضای بسته و محدود موسیقی پخش می شود (داخل اتومبیل)، حجم صدا باید کم باشد. اگر فردی که در ۹۰ سانتیمتری منبع صدا ایستاده، قادر به شنیدن صدای موسیقی از هدست یا هدفن باشد، صدای موسیقی دستگاه؛ بسیار بالاست(۱)

۱- برگرفته از سایت پرشین پرشیا www.persianpersia.com

بخش ششم: هشدار در میزان استفاده از تلفن همراه

اشاره

ص: ۹۳

اعتیاد به تلفن همراه

تلفن همراه ،همان قدر که مفید است، می تواند مضر نیز باشد. استفاده از این وسیله برای برخی افراد، حالت وسواسی پیداکرده است.

بر اساس تحقیقات انجام شده؛ ترس از جدا شدن از تلفن همراه، بیماری که در علم روانشناسی «نوموفوبیا nomophobia» نامیده می شود، در حال افزایش است.

در این تحقیقات نشان داده شده است که زنان بیشتر از مردان درگیر این بیماری هستند زیرا در مقایسه با ۶۱ در صد مردانی که می ترسند از گوشی خود جدا شوند، ۷۰ درصد زنان هستند که این ترس را در خوددارند. البته در مقابل این تحقیق نشان می دهد که بیشتر مردان هستند که تمایل دارند دوگوشی همراه خود داشته باشند، که اگر یکی از آن ها را از دست دادند دچار استرس زیادی نشوند.

ص: ۹۵

داده های این تحقیق نشان می دهـد بیشترین افرادی که هنگام جدا شدن از تلفن همراه عرق سـرد روی پیشانی شان می نشـیند نسل جوان هستند، زیرا ۷۷ درصد افرادی که سنینی بین ۱۸ تا ۲۴ سال داشتند گفته بودند اگر بخواهند از تلفن همراه خود جدا شونـد احسـاس نگرانی می کننـد. البته به نظر می رسـد این آمـار بیشتر به خاطر این باشـد که این نسل با تلفن همراه و وسایلی ازاین دست بزرگ شده اند.(۱)

تلفن همراه و کودکان

س: از چه زمانی برای بچه ها تلفن همراه بخریم؟

ج: توسعهٔ فنّاوری همیشه مفیـد نیست. انیشتین می گویـد: «من از روزی هراس دارم که فناوری از تعامل انسانی سـبقت بگیرد. چنین روزی، دنیا نسلی از احمق ها خواهد داشت.

همه مـا از فنّـاوری اسـتفاده می کنیم امـا اگر قرار باشـد فنّـاوری همه زنـدگی مـا را فرابگیرد، فـاتحه انسانیت و مهربانی را باید خواند.(۲)

حدود ۵۰ سال پیش در میان خانواده ها این تفکر رایج بود که باید از خانواده و فرزندان خودمان حفاظت

۱- سایت دکتر سلام www.hidoctor.ir

۲- مجله دکتر سلام http://www.hidoctor.ir

بکنیم. حفاظت در آن دوره و زمانه، به معنای دورنگه داشتن و تماس نداشتن بچه ها با چیزی بود که به نظر بزرگ ترها غلط یا اشتباه می آمد؛ مثلاً مردم تصور می کنند اگر فرزندشان را از سیگار دور کنند، به هیچ وجه سیگاری نخواهد شد اما در عصر کنونی، فنّاوری به حدی پیشرفت و گسترش داشته که دیگر امکان روبه رو نشدن بچه ها با آن به خواست والدین، وجود ندارد.ما امروز نمی توانیم فرزندان خود را از اینترنت، تلفن همراه یا سایر وسایل ارتباطی دورنگه داریم. بچه ها می توانند به سادگی درباره فنّاوری های جدید در محیط های دوستانه و حتی خانوادگی اطلاعات به دست بیاورند و دورنگه داشتن آنان از رایانه و تلفن همراه به معنای بی اطلاع ماندن آنان درباره چنین لوازم و امکاناتی نیست.

نمی توانیم به صراحت سنّی را برای خرید تلفن همراه برای کودکان مشخص کنیم و مثلاً بگوییم هر وقت فرزند شما به ۱۲ سالگی رسید، می توانید برایش تلفن همراه بخرید. ما باید به فرزندان خود اصول و روش صحیح استفاده از فنّاوری را بیاموزیم و به آنان بگوییم باید از وسایل ارتباطی مانند تلفن همراه یا رایانه به نحوی استفاده کنند که برای آنان و دنیای اطرافشان ضرری نداشته باشد و به کسی صدمه ای نزنند. نیز والدین باید به این نتیجه

برسند که داشتن و استفاده از وسیله ای مانند تلفن همراه برای فرزندشان لازم است یا نه.

عـده ای از والـدین می گوینـد فرزنـدان آن ها تلفن همراه را برای بازی های هیجان انگیز آن می خواهند؛ در این صورت می توان به جای تلفن همراه یک وسیله مخصوص بازی برای آن ها تهیه کرد.

از سوی دیگر بچه هایی هم هسـتند که به دلیل جـدا شـدن پـدر و مادرشان از یکـدیگر، به برقراری ارتباط با پدر یا مادری که کنارشـان نیست نیـاز دارنـد، در چنین شـرایطی داشـتن تلفن همراه برای چنین بچه هـایی نـوعی حـل مسئله محسوب می شود. متأسفانه چشم و هم چشمی ها به خرید تلفن همراه برای بچه ها هم رسیده است.

این چشم و هم چشـمی و خریـد بـدون تـدبیر تلفن همراه برای برخی بچه ها ،مانند چاقوی دولبه ای است که به طور حتم یک لبه آن،خود خـانواده را تحت تـأثیر قرار خواهـد داد. به عبارت ساده تر، وقتی شـما یک وسـیله گران قیمت اما ناکارآمـد برای فرزندتان می خرید، او را متوقع خواهید کرد و این توقع به مرورزمان سیر صعودی خواهد داشت.

گاهی ما برای بالا بردن اعتمادبه نفس فرزند خود برای او وسـیله های گران قیمتی می خریم اما اگر این وسـیله را گم یا خراب کند، سرزنش و تحقیرش می کنیم که این

باعث تخریب اعتمادبه نفسش خواهد شد. نتیجه اینکه تلفن همراه باید با توجه به توانمندی و کارایی برای بچه ها خریداری شود.(۱)

تلفن همراه، وسیله ای برای ارتباط با دیگران است. بنابراین، والدین هنگامی باید برای کودکان خود تلفن همراه بخرند که بخواهند با آنان در ارتباط باشند بنابراین ، نباید برای کودکانی که نیاز به تلفن همراه ندارند، نیاز کاذب درست کرد و تلفن همراه برای او خرید.

تلفن همراه و سلامتی جسم

س: مضرات تلفن همراه برای سلامت چیست؟

ج: در سال های اخیر، ترس و نگرانی عمومی در مورد پرتوهای ساطع شده از تلفن های همراه، به طرح نظریه های متعددی درباره تأثیرات این پرتوها بر سلامتی منجر شده است. ادعاهایی مثل خطر بالای سرطان مغز یا تولد کودکان آسیب دیده از مادران استفاده کننده از موبایل، با تحقیقات علمی، ردّ شده اند؛ اما تحقیقات، اثرات منفی دیگری را که موبایل ممکن است بر سلامتی انسان داشته باشد مطرح کر ده اند:

۱- دکتر نسرین امیری روان (پزشک کودک و نوجوان و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی، منبع: ایران ویج)

تجمع میکروب روی تلفن همراه

تحقیقات جدید حاکی از آن است که روی تلفن همراه، میکروب هایی شناسایی شد که برای سلامتی انسان خطرناک اند. در این تحقیقات ۵/۹۴ درصد موبایل های بررسی شده، آلوده به باکتری بودند. بعضی از این باکتری ها نسبت به آنتی بیوتیک های معمول مقاوم بودند. راه حل ارائه شده برای این مشکل، استفاده از دستمال یا اسپری ضدعفونی کننده برای حداقل یک یا دو بار در روز اعلام شد.

احساس ارتعاش

احساس ارتعاش توسط کاربران معتاد به موبایل می تواند از اثرات سوء آزاردهندهٔ این وسیله باشد.

در تحقیقات آمده است که بسیاری از کاربران موبایل، حتی وقتی که تلفنشان در حالت بی صدا قرار داشت، احساس ارتعاش کردند.

دکتر بار، استاد دانشگاه نیویورک می گوید: «وقتی زیاد از موبایل استفاده کنید، این وسیله تبدیل به بخشی از شما می شود. انگار که در طول روز جوراب تنگی پوشیده باشید و وقتی آن را درمی آورید، هنوز آن را روی پایتان احساس می کنید.» افراد عادت می کنند شدت های کمتری از ارتعاش را تشخیص دهند تا سریع تر پاسخ دهند. با تکرار

آن، رابطه بین اعصاب محیطی و مغز قوی تر می شود و به پاسخ خودکار و خودبه خود کمک می کند. این تکرار باعث می شود که گاهی این پاسخ خودکار به محرکی داده شود که اصلاً وجود خارجی ندارد.

حساسیت و آلرژی

افرادی که نسبت به فلزات خاص، مثل نیکل، آلرژی دارند، ممکن است در اثر استفاده از موبایل، دچار درماتیت تماسی(۱)

شوند. این مشکل در سال های اخیر به طور فزاینده ای دیده شده است. نیکل، فلزی است که در محصولات متنوعی، مثل زیورآلات، قلاب کمربند و بند ساعت، به طور گسترده به کار می رود. این فلز شایع ترین علت درماتیت تماسی در جهان مدرن است. علایم واکنش به نیکل از قرمزی ساده تا جوش های پوستی یا حتی تاول متغیر است. بنابر تحقیقات، اغلب موبایل ها در اطراف دکمه منو، نزدیک محل آرم مدل، اطراف حاشیه صفحه گوشی یا روی بخشی از گوشی که رنگ آن ساییده شده، حاوی فلز نیکل بودند.

خطرات صدای بلند موسیقی

با پیشرفت فنّاوری و جمع شدن امکانات موردنیاز در یک وسیله، تعداد رو به رشدی از افراد از موبایلشان برای

۱- درماتیت (Dermatitis) التهاب پوست

ذخیره و گوش دادن به موسیقی موردعلاقه شان استفاده می کنند.اگر موسیقی را با صدای خیلی بلند گوش کنیم، به سلامتی ما آسیب وارد می شود.صداهای بلندتر از ۸۵ دسی بل به شنوایی آسیب می زنند.

مکالمه معمولی حدود ۶۰ دسی بل شدت صوتی دارد وبیشتر استریوی موبایل ها تا ۱۰۰ دسی بل شدت صوتی خروجی دارند.(۱)

خطر بیدار شدن با زنگ موبایل

پزشکان توصیه می کنند بهتر است برای بیدار شدن از زنگ موبایل استفاده نکنید و آن را از خود دور نگه دارید.

بیدار شدن با موبایل باعث افزایش نبض و ضربان قلب می شود

نتایج مطالعات نشان می دهند افرادی که با زنگ موبایل از خواب بیدار می شوند، در طول روز احساس کسالت و خستگی بیشتری دارند و دچار سردرد و گاهی میگرن های عصبی می شوند.

پزشکان به افرادی که صبح ها سخت از خواب بیدار می شوند توصیه می کنند حتماً از ساعت برای تنظیم ساعت خواب خود استفاده کنند. (۲)

ص: ۱۰۲

۱- ترجمه: دکتر سید محمدمهدی بیکایی، منبع: abc News، سایت تبیان http://www.tebyan.net

۲- سایت مجله دکتر سلام

تلفن همراه و رانندگی

در تحقیقات دانشمندان، سه گروه راننده مقایسه شده اند.

گروهی که بـا تلفن همراه صـحبت می کردنـد، گروهی که از مشـروبات الکلی اسـتفاده کرده بودنـد (به میزان مصـوب قـانون آمریکا یعنی ۰/۰۸ درصد) و گروه سوم رانندگان هوشیار و بدون استفاده از تلفن همراه.

نتایـج این پژوهش نشان داد، افرادی که با تلفن حرف می زدند، بیش از ۵ برابر افراد در حالت طبیعی تصادف کردنـد و تعداد تصادف گروه با تلفن همراه حتی از افراد مست بیشتر بود. نکته ای که در رفتارهای این دو گروه مشاهده شد، آن بود که افراد مست هنگام راننـدگی حالتی پرخاشـجویانه پیدا می کنند و علت اصـلی تصادف آنها چنین رفتارهایی است و افرادی که زمان راننـدگی از تلفن همراه اسـتفاده می کننـد، بیش از حـد آهسـته و محتـاط می راننـد و همین باعث حادثه می شود. مطالعه این گروه نشان داد استفاده از تلفن همراه زمان واکنش را ۹ تا ۱۹ درصد (بسته به موقعیت های مختلف) افزایش می دهد که زمینه ساز بروز تصادف خواهـد شد. اسـتفاده از تلفن همراه علاوه بر بالا بردن میزان تصادفات، با کم کردن سـرعت راننده، هنگامی که می تواند سریع تر براند، باعث

اختلال در ترافیک و عبور ومرور خودروها می شود.

در تحقیقات، دو مدل گوشی معمولی و هندزفری، با هم مقایسه شدند اما تفاوتی بین این دو گروه از لحاظ میزان تصادفات دیده نشد. این بررسی نشان می دهد احتمالا مشکل تلفن همراه بیش از ایجاد اختلال فیزیکی در کنترل فرمان و دنده، کم کردن تمرکز فرد است که حتی در هنگام استفاده از هندزفری هم کماکان باقی می ماند.

در تحقیقات دانشمندان، مشاهده شد، فردی که از تلفن همراه استفاده می کند، ۵۰ درصد صحنه هایی را که چشمش می بیند، مغزش پردازش نمی کند. یعنی در واقع فرد این صحنه ها دیده، ولی ندیده! آمار نشان می دهد ۷۵ درصد تصادفاتی که روزانه در شهرها اتفاق می افتد، ناشی از انحراف توجه راننده است. البته با توجه به افزایش استفاده از تلفن همراه در کشور ایران ، می توان گفت موارد زیادی از این انحراف توجه ها به دلیل استفاده از تلفن همراه است.(۱)

۱- سایت جامع اطلاعت پزشکی ایران سلامت (http://forum.iransalamat.com)

بخش هفتم: رایتل

اشاره

س: شبکه مخابراتی نسل سوم یا ۳G چیست؟

ج: نـام گـذاری نسل های تلفن همراه، عموماً به تغییر ماهیت بنیادی خـدمت ارائه شـده اشاره دارد. در سال ۱۹۸۱م.، نسل اول تلفن همراه بـا تلفن هـای همراه آنالوگ (غیرهوشـمند) آغاز شـد هنگامی که فناوری آنالوگ جای خود را به فناوری دیجیتال (هوشمند) می داد نسل دوم تلفن همراه در سال ۱۹۹۲ م. آغاز شد. در سال ۲۰۰۱ م.، یعنی زمانی که پشتیبانی از چندرسانه ای ها (مانند ارتباط تصویری) کلید خورد نسل سوم تلفن همراه شـروع شد. انتظار می رود در سال های ۲۰۱۳ -۲۰۱۴ نسل چهارم «واقعی» تلفن همراه که پروتکـل شـبکه آن مبتنی بر اینترنت خواهـد بود منجر به ایجاد امکان اتصال پهن بانـد چنـد گیگا بیتی شود؛ سرعتی که بیش از چهارصد برابر سرعت تعریف شده برای اینترنت

پهن باند در کشور ایران خواهد بود[(۱)]

عاملی که باعث تفاوت ۳G و سیستم کنونی تلفن همراه است؛ شبکه های آن است. شبکه های ۳G حجم بسیار وسیع تری از اطلاعات را منتقل می کنند. مانند ارسال ویدئو کلیپ، آهنگ ها، بازی ها و مانند آن

نسل سوم تلفن همراه یا ۳G که در ایران به نام رایتل شناخته شده و نسل چهارم ۴G نام گذاری شده است.

واژه «رایتل» از دو کلمهٔ «رایت» به معنای هوش و خرد و «تل» به معنای تلفن تشکیل شده است که یک شرکت وابسته به تأمین اجتماعی، راه اندازی این پروژه را به عهده دارد.

امروزه اکثر قریب به اتفاق کشورهای جهان در حال استفاده از این سیستم یا در حال راه اندازی آن هستند. و با آمدن نسل چهارم باید بپذیریم که دنیای فنّاوری، منتظر اجازهٔ فرد یا دولتی نمی ماند و اگر با آن پیشرفت نکنی، دیگر نمی توانی به قافله علم برسی چون علوم بسیار سریع پیشرفت می کند. بودن در مسیر توسعه علمی مجاهدتی عظیم می خواهد.

دلایل موافقان نسل سوم تلفن همراه

۱. رسانه، ابزار قدرت است و در عصر ارتباطات،

۱- به نقل از ویکی پدیا، دانشنامه آزاد http://fa.wikipedia.org/wiki

قدرت از آن کسی است که حرف اوّل را می زند.

۲. رایتل، منافع علمی و آموزشی بسیاری دارد و در مدارس و دانشگاه ها بسیار کاربردی است.

۳. نسل سوم تلفن همراه، زمینه توسعه دیگر ابعاد کشور را فراهم می کند؛ مانند دولت الکترونیک که به خاطر نبود نسل سوم، بعضی خدمات را نمی تواند ارائه دهد

۴. رایتل، مانند بسیاری از فنّاوری ها جزء آلات مشترک است، می تواند در کارهای مثبت و منفی استفاده شود.

۵. دولت با وضع قوانین سخت گیرانه و کنترل موارد خاص می تواند از سوءاستفاده های احتمالی جلوگیری کند.

۶. مقابله با علم،امکان پذیر نیست باید علم را بومی سازی کرد و به خدمت گرفت؛ یعنی خطر های نسل سوم تلفن همراه را بایدکاهش داد.

۷. هم اکنون مشابه آن در اینترنت وجود دارد و امکان ارتباط تصویری در شبکه موجود است.

دلایل مخالفین نسل سوم تلفن همراه

۸. قابلیت فساد آن، بالاست.

۹. امکان سوءاستفاده از آن، بسیار است.

ص: ۱۰۹

۱۰. استفاده از آن، ضرورت ندارد.

۱۱. توجیهی برای عموم ندارد.

۱۲. باعث تزلزل خانواده می شود.

۱۳. با تمایلات نفسانی سازگاری دارد.

۱۴. مسیر گناه را هموار می کند.

۱۵. امنیت ناموسی را از بین می برد.

۱۶. دست دشمنان را برای ضربه زدن باز می گذارد.

۱۷. برای گسترش آن فرهنگ سازی نشده است.

بنابراین ما سه گزینه در پیش روی داریم

۱. طرد کردن و مانع شدن ورود این فناوری به داخل کشور؛

۲. تسلیم شدن در برابر ضررهای آن به خاطر فایده هایی که دارد؛

۳. تدبیر کردن و مدیریت فناوری با شناخت توانایی های آن و مقاومت در برابر مضراتش.

استفتایی که از دفتر مراجع عظام در این زمینه شده ، به شرح ذیل است:

مقام رهبری آیه الله خامنه ای: چنانچه از آن،استفادهٔ حرام و مفسده انگیز صورت نگیرد، اشکال ندارد و خرید و فروش آن تابع همین امر است.

آیه الله سیستانی: کسی که مطمئن نیست نگه داری

ص: ۱۱۰

این سیم کارت سبب کشیده شدن او به استفاده از آن در کارهای حرام نمی شود نباید آن را نگه داری کند.

آیه الله نوری همدانی: در صورت استفاده صحیح و عدم وجود مفسده، بلامانع است.

آیه الله مکارم: به یقین مفاسـد این کار از فوائـد آن بیشتر است و منشأ مفاسد جدیدی در جامعه ما که متاسـفانه درگیر مفاسـد مختلفی است خواهد شد و با توجه به اینکه ضـرورتی برای اصل این کار نیست بنابر این شـرکتهای خصوصـی و دولتی باید از آن خودداری کنند.»

ص: ۱۱۱

بخش هشتم: آداب موبایل

درمکـان هـای عمومی و اماکن خاص،ماننـد مسـجد و کتابخانه، زنگ تلفن تمرکز انسان را به هم می ریزد و اگر باعث ضایع شدن وقت دیگران شود،جایز نیست.

در مکان هایی که جای استراحت است، ادب حکم می کنـد که وسیلهٔ آزار دیگران را فراهم نکنیم و صدای تلفن همراه خود را در حالت سکوت قرار دهیم و هنگام مکالمه با صدای آهسته صحبت کنیم.

امروزه شاهـد گسترش اضـطراب در جامعه هستیم از این رو، هر روز شاهد مکالمهٔ مردم با حالتی پرخاشـگرانه هستیم. صـحبت تلفنی در حکم صـحبت حضوری است و از آداب و اخلاـق اسـلامی به دور است که چنین برخوردی بـا اطرافیـان خود داشـته باشیم.

یکی از معضـلات و گرفتـاری هـای امروزی، مکالمـات طولاـنی و غیرمفیـد است که دامن گیر جامعـهٔ ما شـده است و در گاه نوعی ناهنجاری به حساب می آید؛ مثلاً افرادی

ص: ۱۱۵

به جای صلهٔ رحم، ترجیح می دهند از طریق مکالمه طولانی با بستگان خود، این وظیفه را را انجام دهند؛ درحالی که صله رحمی که با دیدار حضوری محقق می شود هرگز مکالمه طولانی قابل قیاس نیست.

ص: ۱۱۶

فهرست منابع

۱. قرآن

۲. استفتاءات امام، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعهٔ مدرسین حوزهٔ علمیهٔ قم)، چاپ پاییز ۱۳۸۰

۳. استفتاءات آیه الله بهجت، انتشارات دفتر حضرت آیه الله بهجت، قم، چاپ اول، ۱۴۲۸ ق

۴. استفتاءات جدید، ناصر مکارم شیرازی، انتشارات مدرسه امام علی بن ابی طالب علیه السلام، قم ، چاپ دوم، ۱۴۲۷ ق

۵. أجوبه الاستفتاءات، سید علی خامنه ای، انتشارات دفتر معظم له در قم، چاپ اول، ۱۴۲۴ ق

۶. تحریر الوسیله ، امام خمینی (قدسّ سرّه)، ترجمه،علی اسلامی، انتشارات اسلامی (وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه

قم)چاپ ۱۴۲۵ ق

۷. توضیح المسائل ۱۳ مرجع ، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین سال ۱۳۸۶ ش

۸. جامع الشتات فی اجوبه السؤالات، میرزای قمی ،مؤسسه کیهان، تهران، چاپ اول، ۱۴۱۳ ق

۹. الجعفریات(الأشعثیات)، محمد بن محمد اشعث کوفی، مکتبه نینوی الحدیثه، تهران.

۱۰. الحدائق الناضره فی أحکام العتره الطاهره، یوسف بحرانی، دفتر انتشارات اسلامی، قم،چاپ اول، ۱۴۰۵ ق

۱۱.رساله آموزشی ، رهبری، فقه روز(وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)،چاپ اول ۱۳۹۲ش.

۱۲.صحیفه امام خمینی ، ناشر: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی ،تهران، چاپ: ۱۳۸۶ ش

۱۳.فقه و حقوق (مجموعه آثار)، مرتضی مطهری.(نرم افزار فقهی نور)

۱۴.حقوق مدنی ، حبیب الله طاهری، ، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم،چاپ دوم، ۱۴۱۸ ق

۱۵.فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام، جمعی از پژوهشگران زیر نظر سید محمود هاشمی شاهرودی ناشر: مؤسسه دائره المعارف فقه، قم ، چاپ اول، ۱۴۲۶ ق

۱۶.قاعده لا ضرر و لا ضرار ، سید علی حسینی سیستانی،

ص: ۱۱۸

(نرم افزار فقهی نور)

۱۷.قواعد فقهیه، سید محمد بجنوردی، مؤسسه عروج، تهران چاپ سوم، ۱۴۰۱ ق

۱۸.مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل؛ نوری، محدث، مؤسسه آل البیت علیهم السلام، بیروت – لبنان، چاپ اول، ۱۴۰۸ ق

۱۹.کتاب المکاسب ، مرتضی انصاری، مؤسسه مطبوعاتی دار الکتاب، قم ، چاپ سوم، ۱۴۱۰ ق

۲۰.من لا یحضره الفقیه ، صدوق، محمّد بن علی بن بابویه – مترجم: غفاری، علی اکبر ، نشر صدوق، تهران ، اول، ۱۴۰۹ ه ق

۲۱.مجمع البحرین، طریحی، فخرالدین، کتاب فروشی مرتضوی، تهران – سوم، ۱۴۱۶

۲۲.مجمع المسائل ،گلپایگانی، سید محمد رضا موسوی ، دار القرآن الکریم، قم – ایران، دوم، ۱۴۰۹ ق

۲۳.مجله اینترنتی برترین ها http://www.bartarinha.ir/fa/news

۲۴.الکافی ، الشیخ کلینی، ناشر: دار الکتب الإسلامیه ،تاریخ نشر: ۱۴۰۷ ه ق نوبت چاپ: چهارم

۲۵.کتاب النکاح ناصرمکارم شیرازی، مدرسه امام علی بن ابی طالب علیه السلام، قم چاپ اول، ۱۴۲۴

۲۶.وسائل الشیعه، محمد بن حسن، حرّ، عاملی، مؤسسه آل البیت علیهم السلام، قم ،چاپ اول، ۱۴۰۹

۲۷.سایت راسخون http://www.rasekhoon.net

۲۸.سایت مقام رهبری، آیه الله خامنه ای

۲۹.سایت آیه الله بهجت

۳۰.سایت آیه الله مکارم

۳۱.سایت آیه الله سبحانی

۳۲.سایت تبیان http://www.tebyan.net

۳۳.سایت اسلام کوئست http://islamquest.net

۳۴.سایت پرسمان احکام orseman.mihanblog.com p

۳۵.سایت همراه اول، http://www.mci.ir/mci-history

۳۶.سایت نشریه الکترونیکی پرسمان http://www.porseman.org،

۳۷.سایت مجله دکتر سلام http://www.hidoctor.ir

۳۸.سایت پرشین پرشیا www.persianpersia.com

۳۹.سایت جامع اطلاعت پزشکی ایران سلامت (http://forum.iransalamat.com)

۴۰.سایت ویکی پدیا http://fa.wikipedia.org/wiki

۴۱.سایت پرسمان دانشجو.

ص: ۱۲۰

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹